

An Examination of Local Community Perceptions Regarding the Effects of Tourism Development and Expansion: A Case Study of the World Heritage Village of Meymand

Mohammad Alizadeh^{1*}, Zahra Baghi Abadi², Saiede Esmaili³

1. Assistant Professor, Department of Iranian Studies, Vali-e-Asr University of Rafsanjan, Rafsanjan, Iran

2. Department of Geography, Faculty of Geography, Yazd University, Yazd, Iran

3. Tourism Management Department, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran

*Corresponding author, Email: m.alizadeh@vru.ac.ir

Keywords:

Local Community Perceptions and Attitudes, Meymand Village, Positive and Negative Impacts of Tourism.

1. Introduction

In recent years, tourism development has increasingly been recognized as a strategic approach for empowering local communities and improving the quality of life in rural areas. Advances in transportation, communication technologies, and infrastructure have expanded access to remote and less-developed settlements, including rural regions, thereby creating new opportunities for economic diversification and local development. Within this context, the active participation of local communities is widely acknowledged by scholars and policymakers as a fundamental principle of sustainable tourism development. Local residents serve not only as service providers and cultural hosts, but their perceptions and attitudes toward tourism also play a decisive role in the success or failure of tourism development initiatives. Consequently, tourism planning that overlooks the perspectives of host communities is unlikely to achieve sustainable outcomes. Tourism development can have both positive and negative consequences for host communities, influencing local lifestyles, value systems, and social behaviors. Therefore, understanding residents' perceptions and attitudes toward tourism is an essential prerequisite for sustainable tourism planning. Previous studies have identified several key factors shaping local perceptions of tourism development, including perceived economic benefits, improvements in quality of life, interactions between residents and tourists, place attachment, local control over tourism processes, and cultural identity. The historical village of Meymand, recognized as a UNESCO World Heritage Site, represents one of the oldest continuously inhabited troglodytic settlements in the world and a distinctive rural tourism destination in Iran. Its unique architectural morphology, rich historical heritage, and distinctive cultural traditions have made it an important tourist attraction. However, tourism development in such a culturally and environmentally sensitive context requires a comprehensive understanding of how local residents perceive the economic, sociocultural, environmental, and physical-spatial consequences of tourism growth. Accordingly, the primary objective of this study is to examine local residents' perceptions of the impacts of tourism development in the World Heritage village of Meymand, focusing on four key dimensions: economic, sociocultural, environmental, and physical impacts of tourism from the perspective of the host community.

Received:

28/Nov/2022

Revised:

25/Jun/2023

Accepted:

30/Apr/2024

2. Methodology

This study adopts a descriptive-analytical approach and is classified as applied research. From a philosophical standpoint, the research follows a positivist paradigm and employs a survey-based research strategy. The study uses a quantitative method, and data were collected through a structured questionnaire. The statistical population consisted of local residents, tourism stakeholders, tour guides, and tourism professionals in the World Heritage village of Meymand, located in Shahr-e Babak County, Kerman Province, Iran. Due to the limited number of knowledgeable respondents, a census (full enumeration)

approach was adopted, resulting in 30 completed questionnaires. The conceptual framework of the study considers “destination tourism characteristics” as a higher-order construct composed of five dimensions: local residents’ compatibility with tourists (11 items), economic capacity of tourism (5 items), tourists’ sense of responsibility (5 items), positive impacts of tourism (5 items), and negative impacts of tourism (36 items). Additionally, two constructs were examined as outcome variables: local community satisfaction (6 items) and local community commitment (6 items). Data were analyzed using structural equation modeling (SEM) through Smart-PLS software, which enabled the assessment of both measurement and structural models. The geographical context of the research is the historical village of Meymand, situated at an altitude of approximately 2,220 meters above sea level on the southern slope of the extinct Massahim volcano. The village is carved into volcanic tuff rocks, forming a distinctive troglodytic settlement comprising approximately 340 hand-excavated residential units arranged in five tiers. These rock dwellings are resistant to environmental conditions such as wind, rain, and fire, while maintaining relatively stable internal temperatures. Meymand’s cultural landscape reflects a long-standing human–environment interaction system spanning several millennia and characterized by a three-stage seasonal migration pattern. The winter settlement consists of hand-carved residential caves known as “Kiches,” while summer pastures and transitional spring and autumn settlements occupy distinct ecological zones, demonstrating adaptive architectural and livelihood strategies. The settlement also includes communal structures such as mosques, bathhouses, and Husayniyyahs. This integrated and sustainable relationship between humans and nature highlights the importance of understanding local perceptions of tourism development, particularly given the increasing number of tourist arrivals and the village’s unique cultural and environmental context.

3. Findings

The analysis of demographic characteristics revealed that the majority of respondents were male and most belonged to the 20–30 age group. In terms of educational attainment, the largest proportion of respondents held a bachelor’s degree, indicating that the sample represented a relatively young and educated segment of the local population. Descriptive statistical analysis showed that the mean values for most questionnaire items exceeded 3 on the Likert scale, indicating a generally positive perception of tourism-related impacts among respondents. Skewness and kurtosis statistics confirmed that the data followed a normal distribution and were appropriate for further statistical modeling. The evaluation of the measurement model indicated that all factor loadings were greater than 0.5. Cronbach’s alpha and composite reliability values for all constructs exceeded the acceptable threshold of 0.7, confirming the internal consistency and reliability of the measurement instrument. Furthermore, the average variance extracted (AVE) values for most constructs were above 0.5, supporting convergent validity. Discriminant validity, assessed using the Fornell–Larcker criterion, confirmed that all constructs were empirically distinct from one another. In the structural model analysis, path coefficients and t-values were examined to test the relationships among the study variables. The results indicated that local residents’ perceptions of the economic impacts of tourism had a significant positive influence on their acceptance of tourism development, with t-values exceeding the critical threshold of 1.96. Similarly, sociocultural impacts demonstrated a positive and statistically significant relationship with overall attitudes toward tourism development. In contrast, environmental impacts, although exhibiting acceptable factor loadings, did not show a statistically significant influence on residents’ overall perceptions. Overall, the structural model demonstrated satisfactory fit, and the results largely supported the proposed research hypotheses.

4. Discussion and Conclusion

The findings indicate that local perceptions of tourism development in Meymand encompass both positive and negative perspectives. On the one hand, residents acknowledge the economic benefits and development opportunities generated by tourism. On the other hand, they remain concerned about potential threats to the cultural, social, and environmental integrity of the village. These results suggest that tourism development in Meymand must be carefully planned with sensitivity to both cultural heritage and environmental sustainability. Active involvement of the local community in tourism planning and decision-making processes is essential for ensuring balanced and sustainable development. Establishing effective communication channels between local residents, planners, and governmental authorities, providing educational programs to enhance residents’ capacity for interacting with tourists, and promoting the responsible and sustainable use of local resources are among the key strategies recommended for sustainable tourism management. Overall, this study highlights the critical importance of incorporating host community perceptions into tourism policymaking and destination management, particularly in rural areas with World Heritage status, where cultural authenticity and environmental sustainability are central to long-term tourism viability.

How to cite this article:

Alizadeh, M., Baghi Abadi, Z. & Esmaili, S. (2026) An Examination of Local Community Perceptions Regarding the Effects of Tourism Development and Expansion: A Case Study of the World Heritage Village of Meymand. *Village and Space Sustainable Development*, 7(1), 167-190. <https://doi.org/10.22077/vssd.2026.9208.1309>

فصلنامه روستا و توسعه پایدار فضا

دوره ۷، شماره ۱، پیاپی ۲۵، بهار ۱۴۰۵، صفحات ۱۶۷-۱۹۰

<https://doi.org/10.22077/vssd.2026.9208.1309>

تبیین ادراکات جامعه محلی از اثرات رشد و توسعه گردشگری (مطالعه موردی: روستای جهانی میمند)^۱

محمد علیزاده^{۱*}، زهرا باقی آبادی^۲، سعیده اسماعیلی^۳

۱. استادیار گروه ایران شناسی، دانشگاه ولیعصر (عج) رفسنجان، رفسنجان، ایران

۲. گروه جغرافیا، دانشکده جغرافیا، دانشگاه یزد، یزد، ایران

۳. گروه مدیریت گردشگری، دانشکده گان مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران

* نویسنده مسئول، ایمیل: m.alizadeh@vru.ac.ir

چکیده

اصول گردشگری پایدار بر این امر تأکید دارد که لازم است ادراکات جامعه محلی به خوبی درک شود زیرا ارزش‌های جامعه محلی، سبک زندگی آنها و هنجارهای جامعه به شدت از تغییرات اجتماعی و اقتصادی متأثر می‌گردد. در این پژوهش، تأثیرات گردشگری بر جامعه محلی روستای جهانی میمند بررسی شده است. ابزار گردآوری داده‌ها مبتنی بر مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته از مردم محلی و فعالان گردشگری روستا بوده است و ابزار تحلیل داده‌ها با استفاده از معادلات ساختاری و نرم افزار SMART-PLS است. یافته‌ها نشان می‌دهد که گردشگری هم آثار مثبت و هم پیامدهای منفی بر این جامعه دارد. از جنبه‌های مثبت، رونق اقتصادی، افزایش فروش محصولات محلی، توسعه زیرساخت‌ها و ارتقای امنیت گردشگران را می‌توان برشمرد. همچنین، تداوم حضور گردشگران موجب حفظ معماری دستکند شده است. با این حال، برخی چالش‌های گردشگری نیز شناسایی شد، از جمله تخریب معماری سنتی، آسیب به باغات، آلودگی صوتی، و بروز ناهنجاری‌های اجتماعی ناشی از رفتار نامناسب برخی گردشگران. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که برای دستیابی به توسعه پایدار گردشگری، مدیریت رفتار گردشگران، بهبود تعامل میان جامعه محلی و بازدیدکنندگان، و اجرای سیاست‌های نظارتی و حفاظتی ضروری است. همچنین، پیشنهاد می‌شود که اقدامات اجرایی نظیر مدیریت ورود خودروها، آموزش راهنمایان گردشگری و پیشگیری از متروکه ماندن خانه‌های تاریخی مورد توجه قرار گیرد. یافته‌های تحقیق با مطالعات پیشین همسو بوده و بر ضرورت برنامه‌ریزی اصولی جهت کاهش پیامدهای منفی و تقویت مزایای گردشگری در جوامع محلی تأکید دارد.

واژگان کلیدی:

ادراکات و نگرش جامعه محلی، اثرات مثبت و منفی گردشگری، روستای میمند.

تاریخ ارسال:

۱۴۰۴/۰۱/۲۵

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۴/۰۳/۱۷

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۱۱/۱۸

^۱ مقاله حاضر بر گرفته از طرح داخلی نوع ۱ است که با حمایت مالی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه ولی عصر رفسنجان به انجام رسیده است.

۱- مقدمه

بخش گردشگری در سطح جهانی باعث رونق اقتصادی، اشتغال و مالیات شده (دهقانی و همکاران، ۱۴۰۳) و در سال‌های اخیر، با پیشرفت تکنولوژی و بهبود زیرساخت‌ها، فرصت‌های سفر در هر فصل افزایش یافته و گردشگری تأثیر قابل توجهی بر کیفیت زندگی مردم بومی داشته است. در این راستا، دینفعان محلی به‌عنوان بازیگران اصلی در فعالیت‌های گردشگری، سهم اساسی در توسعه پایدار سکونتگاه‌های روستایی ایفا می‌کنند (سایمن و گیامپیکولی^۱، ۲۰۱۷). مطالعات نشان می‌دهند که گردشگری اجتماع‌محور نقش مهمی در توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی جوامع محلی ایفا می‌کند و موجب افزایش فرصت‌های شغلی و کاهش فقر در مناطق روستایی می‌شود (شمس‌الدینی و دهقان، ۱۴۰۳).

توسعه مبانی پیچیده‌ای دارد (امیری و همکاران، ۱۴۰۳) و یکی از اصول توسعه گردشگری پایدار مشارکت جامعه محلی است (شمس‌الدینی و همکاران، ۱۴۰۱). ساکنان محلی، به صورت مستقیم و غیرمستقیم با ارائه خدمات گردشگری به تجربیات گردشگران کمک می‌کنند. پس آگاهی از نظرات آنها نقش مهمی در رونق گردشگری در مناطق روستایی دارد (خزائی و همکاران، ۱۴۰۲) لذا برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران گردشگری معتقدند که جهت توسعه باید نگرش مطلوبی در میان جامعه محلی نسبت به گردشگری وجود داشته باشد (چی^۲ و همکاران، ۲۰۱۷؛ شارپلی^۳، ۲۰۱۴). بررسی‌های انجام‌شده در روستاهای شهرستان کوه‌رنگ نشان داده است که توسعه پایدار گردشگری نه تنها شاخص‌های رفاه اجتماعی را بهبود می‌بخشد، بلکه موجب افزایش سطح رضایت و مشارکت فعال ساکنان محلی در برنامه‌های توسعه‌ای می‌شود (حجازی و همکاران، ۱۴۰۰). این موضوع از نظرگاه توسعه پایدار از اهمیت وافری برخوردار است چرا که در توسعه معقولانه باید جامعه محلی منتفع شوند (لو^۴ و همکاران، ۲۰۱۵؛ شارپلی، ۲۰۱۴). پس اصول گردشگری پایدار بر این امر تأکید دارد که لازم است ادراکات جامعه محلی به خوبی درک شود زیرا ارزش‌های جامعه محلی، سبک زندگی آنها و هنجارهای جامعه به شدت از تغییرات اجتماعی و اقتصادی متأثر می‌گردد (کوهن و کوهن^۵، ۲۰۱۲).

تحقیقات قابل توجهی در مورد نگرش ساکنان نسبت به توسعه گردشگری و حمایت آنها از گردشگری نوشته شده است. برخی از پژوهش‌های پیشین نظیر هی^۶ و همکاران، ۲۰۲۰ بر عوامل مختلفی در رابطه جامعه محلی و گردشگری اشاره نموده‌اند. از جمله می‌توان به عواملی مانند ادراک تأثیرات گردشگری، منافع شخص یا جامعه محلی، رضایت از کیفیت زندگی، وابستگی اقتصادی به گردشگری، درجه کنترل گردشگری توسط جامعه محلی، دلبستگی به مکان و ... اشاره نمود. مطالعات نشان می‌دهد که ادراک مثبت جامعه محلی از تأثیرات اقتصادی و کالبدی گردشگری می‌تواند ناشی از کوتاه‌مدت بودن بروز و ادراک این تأثیرات باشد، در حالی که تأثیرات منفی در حوزه‌های محیطی و اجتماعی ممکن است در بلندمدت نمایان شوند. بنابراین، برنامه‌ریزی منطقی برای مواجهه با این تأثیرات ضروری است (امینی و همکاران، ۱۳۹۴). علاوه بر این، نگرش جامعه محلی نسبت به اثرات اجتماعی و فرهنگی گردشگری نقش مهمی در توسعه پایدار این صنعت دارد. شناخت و درک تنوع عقاید، نگرش و تصور جامعه محلی در رابطه با توسعه گردشگری گامی پایه‌ای در برنامه‌ریزی توسعه گردشگری پایدار محسوب می‌شود (نادعلی و روزرخ، ۱۳۹۶).

در تحقیقات اخیر توجه بیشتری به تعامل میان ساکنان و گردشگرانی می‌شود که از جامعه محلی بازدید می‌کنند و اینکه چگونه این تعامل ممکن است بر درک یا نگرش ساکنان موثر باشد و همین موضوع برای تبیین حمایت و پشتیبانی

1. Saaymann & Giampiccoli

2. Chi

3. Sharpley

4. Luo

5. Cohen

6. He

جامعه محلی از گردشگری کافی و مهم است (ارول و وسنام^۱، ۲۰۲۱؛ کیم^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). برخی از محققان موضوع رابطه میان جامعه محلی و گردشگران را بررسی کردند. به طور مثال پژوهش‌هایی با موضوع همبستگی عاطفی (وسنام، ۲۰۱۲) نظریه بازنمایی اجتماعی (مونتر روبیو^۳، ۲۰۱۹) هوش فرهنگی (زمان و آکتان^۴، ۲۰۲۱) و خوش‌رویی (لهتو^۵ و همکاران، ۲۰۲۰) و رویکردهای انسان‌شناسانه (سیمونی^۶، ۲۰۱۳) انجام شده است. مطالعات اخیر نشان می‌دهد که روابط نزدیک‌تر بین گردشگران و ساکنان محلی می‌تواند احساسات مثبت‌تری در گردشگران نسبت به جامعه میزبان ایجاد کند و منجر به نگرش‌های مثبت‌تر ساکنان نسبت به گردشگران شود (بخشی و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین، هوش فرهنگی جامعه میزبان نقش مهمی در توسعه گردشگری روستایی ایفا می‌کند، به طوری که سطح بالاتر هوش فرهنگی می‌تواند منجر به پذیرش بیشتر گردشگران و حمایت از محیط‌زیست محلی گردد (عبداللهی، ۱۳۹۹).

بر اساس دیدگاه کیم^۷ و همکاران (۲۰۲۰) ساکنان محلی اغلب برداشت خود از گردشگران را بر پایه نوعی ارزیابی هزینه-فایده شکل می‌دهند؛ به عبارتی دیگر، آن‌ها گردشگران را در قالب میزان «جذابیت» شان می‌سنجند؛ مفهومی که شامل عواملی نظیر مسئولیت‌پذیری، توان مالی، رفتار اجتماعی و تأثیرات مثبت یا منفی حضور گردشگر در جامعه میزبان است. این دیدگاه بیانگر آن است که رابطه بین گردشگر و ساکن می‌تواند مشابه یک رابطه خریدار-فروشنده در نظر گرفته شود، جایی که ساکنان، واکنش‌های خود را بر اساس منافع یا هزینه‌هایی که از این تعامل به دست می‌آورند، تنظیم می‌کنند (کیم و همکاران، ۲۰۲۰) پس جذابیت گردشگری رابطه‌ای است که مختص رابطه مردم محلی و گردشگران است که در آن ساکنان به عنوان بازیگرانی منفعت‌طلب^۸ دیده می‌شوند که واکنش‌های آنها بر اساس منافع و هزینه‌هایی است که از رابطه با گردشگران کسب می‌نمایند (وارگاس-سانچز^۹ و همکاران، ۲۰۱۱). کیم و همکاران (۲۰۲۰) استدلال می‌کنند که اگر گردشگران می‌خواهند با ساکنانی که بهترین تجربه را برای آنها در مقصد فراهم می‌کنند رابطه متقابل داشته باشند حتی‌الامکان باید برای آنها سود داشته باشند (زمان و آکتان، ۲۰۲۱). در واقع مفهوم ویژگی‌های مقصد گردشگری، توجه را به ابعاد پیچیده‌تری از روابط میان ساکنان محلی و گردشگران دارد و عاملیت هر یک از بازیگران و نیاز گردشگران را برجسته می‌کند. مطالعات نشان می‌دهد که رفتار جامعه میزبان، یکی از عوامل مهم در جهت جذب و رضایتمندی گردشگران محسوب می‌شود (نصیری، ۱۳۹۹). رفتار جامعه میزبان نسبت به گردشگران، تابعی از ادراک آن‌ها از مقایسه هزینه‌ها و منافع حاصل از گردشگری است (نقوی و همکاران، ۱۳۹۹).

یکی از استان‌هایی که از قابلیت‌های گردشگری زیادی برخوردار است استان کرمان است و یکی از شهرستان‌های این استان که مورد توجه گردشگران قرار دارد شهر بابک است که روستای جهانی میمند در آن واقع شده است. روستاهای گردشگری از قابلیت‌های خاصی برای توسعه روستاها برخوردار هستند (منظم اسماعیل‌پور و همکاران، ۱۴۰۴) و دارای ظرفیت‌های متنوعی هستند که برنامه‌ریزی بر اساس آنها دارای اهمیت است (صادقی و قنبری، ۱۴۰۳: ۷۷) حفاری‌های باستان‌شناسی زمان زندگی در این روستا را به دوره پارتنی نسبت می‌دهند (منگلی و همکاران، ۱۳۹۶: ۷۸۸). این روستا به دلیل دارا بودن منظر فرهنگی خاص خود در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده است و هر ساله گردشگران زیادی از آن بازدید می‌کنند. اما باید اذعان نمود با توجه به ویژگی‌های منحصربه‌فرد مورفولوژیک و ثبت جهانی روستای

1. Erul & Woosnam
2. Kim
3. Monterrubio
4. Zaman & Aktan
5. Lehto
6. Simoni
7. Kim
8. Self-interested actors
9. Vargas-Sanchez

می‌موند، این منطقه با رشد فزاینده گردشگری روبرو شده که می‌تواند پیامدهای متفاوتی برای جامعه محلی به همراه داشته باشد. در حالی که برخی از اثرات می‌تواند مثبت و اقتصادی باشد، برخی دیگر ممکن است منجر به تغییرات فرهنگی یا فشارهای اجتماعی شود. از سوی دیگر، مطالعات گذشته عمدتاً به اثرات کلان گردشگری پرداخته‌اند و کمتر به درک و تبیین ادراکات مردم محلی از این تحولات در چنین بافت خاصی توجه شده است. بنابراین، مسئله اصلی این پژوهش بررسی این است که جامعه محلی روستای میمند چگونه اثرات رشد و توسعه گردشگری را درک می‌کند و این ادراکات چه پیامدهایی برای برنامه‌ریزی گردشگری پایدار خواهد داشت. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر تبیین ادراکات مردم محلی نسبت به توسعه گردشگری در روستای میمند است و سوال تحقیق نیز، چگونگی ادراکات مردم محلی در روستای گردشگری مسیر به توسعه گردشگری است.

۲- بنیان نظریه‌ای

نگرش یک مفهوم روان‌شناختی است که به ارزیابی فرد از اشیاء، مکان‌ها و موضوعات مختلف اشاره دارد و این ارزیابی مثبت یا منفی (مطلوب یا نامطلوب) است (کرونین و تیلور^۱، ۱۹۹۲؛ ایگلی و چایکن^۲، ۱۹۹۳). در کل نگرش به یک موضوع، نشانگر رفتار آتی فرد به آن خواهد بود (اسپارکس^۳، ۲۰۰۷). پس، مطالعات و پژوهش‌ها در مورد نگرش ساکنان نسبت به گردشگری در دهه‌های اخیر افزایش یافته است. ادراک مثبت، منفی و خنثی ساکنان نسبت به گردشگری، نگرش ساکنان را نسبت به گردشگری نشان می‌دهد. از آنجایی که همکاری ساکنان برای موفقیت و پایداری هر پروژه و طرح توسعه گردشگری ضروری است، درک نظرات ساکنان و کسب حمایت‌های مورد نیاز برای دولت محلی، سیاست‌گذاران و کسب و کارهای گردشگری از اهمیت بالایی برخوردار است (استایلیدیس^۴ و همکاران، ۲۰۱۴). با تبدیل جامعه به مقصد گردشگری، زندگی ساکنان تحت تأثیر قرار می‌گیرد و دستیابی به گردشگری پایدار با هدف حفظ و ارتقای ویژگی‌های جامعه میزبان اهمیت ویژه‌ای در عرصه برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری دارد (عظیمی و پرتوی، ۱۴۰۰). از طرفی نگرش ساکنان بر رضایت و وفاداری بازدید کنندگان تأثیر می‌گذارد (ریبرو^۵ و همکاران، ۲۰۱۷) لذا درک دیدگاه ساکنان در مورد توسعه گردشگری (گابریل بریدا^۶ و همکاران، ۲۰۱۱) نقش حیاتی در موفقیت یک مقصد دارد (لونگ^۷، ۲۰۱۱). برخی از مطالعات «نگرش ساکنان نسبت به اثرات گردشگری» را بررسی کرده‌اند (مانند اندرک و همکاران، ۲۰۰۵) تعدادی از آنها «نگرش نسبت به گردشگری» را مورد توجه قرار داده‌اند (به طور مثال اندرک و گت، ۲۰۰۰). برخی نیز نگرش نسبت به توسعه گردشگری را بررسی کرده‌اند (رسولی منش و جعفر، ۲۰۱۶). یافته‌های منتج از سنجش نگرش جامعه میزبان نشان می‌دهد که از بعد اجتماعی، گردشگری در وضعیت پایداری قرار دارد (عادلی، ۱۳۹۱). همچنین در پژوهشی که در شهرستان توپسرکان انجام شد، تنوع عقاید و نگرش جامعه محلی نسبت به توسعه گردشگری مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که شناخت این تنوع می‌تواند گامی پایه‌ای در برنامه‌ریزی توسعه گردشگری پایدار محسوب شود. این مطالعه بر اهمیت سنجش نگرش جامعه محلی به‌منظور آگاهی از دیدگاه آنان در مورد توسعه گردشگری و برنامه‌ریزی برای آینده تأکید دارد (نادعلی پور و روزرخ، ۱۳۹۶).

1. Cronin and Taylor
2. Eagly & Chaiken
3. Sparks
4. Styliadis
5. Ribeiro
6. Gabriel Brida
7. Long

تأثیرات اقتصادی گردشگری یک حوزه مهم در مطالعات گردشگری است، زیرا این تأثیرات مستقیماً بر حمایت ساکنان از توسعه گردشگری تأثیر می‌گذارد. درک نگرش ساکنان مستلزم کاوش در حوزه‌های نظری مختلفی است که از آن جمله می‌توان به نظریه تبادل اجتماعی، نظریه وابستگی، گردشگری پایدار، و نظریه دلبستگی مکان اشاره نمود. نظریه تبادل اجتماعی^۱ یکی از پرکاربردترین چارچوب‌ها در درک نگرش ساکنان نسبت به گردشگری است. توجه اصلی این نظریه بر این است که جامعه محلی و حتی خود گردشگران، گردشگری را بر اساس تحلیل هزینه و فایده ارزیابی می‌کنند (اپ^۲، ۱۹۹۲). در واقع ساکنان محلی در صورت وقوع رویدادهای مثبت یا منفی اقتصادی گردشگری به آن واکنش نشان می‌دهند. به طور مثال اگر گردشگری منجر به ایجاد شغل مانند فرصت‌های شغلی در مهمان‌نوازی، حمل و نقل و شرکت‌های محلی یا رشد اقتصادی که خود را در افزایش درآمد کسب و کارهای محلی و حتی تحقق مالیات توسط دولت نشان می‌دهد (اندراک^۳ و همکاران، ۲۰۰۵). یا توسعه زیرساخت‌ها مانند بهبود جاده‌ها، تأسیسات آب و برق و امکانات عمومی ناشی از توسعه گردشگری شود پس جامعه محلی نگاه مثبتی به توسعه گردشگری خواهد داشت (شورای جهانی سفر و گردشگری^۴، ۲۰۲۳). افزون بر این، پژوهش‌های اخیر نشان داده‌اند که سطح حمایت ساکنان از گردشگری بستگی به میزان درک آن‌ها از منافع و هزینه‌های حاصل از گردشگری دارد. به عنوان مثال، تحقیق انجام‌شده در مناطق میزبان گردشگران نشان داده است که زمانی که افراد احساس کنند گردشگری منجر به افزایش اشتغال و رفاه اجتماعی می‌شود، حمایت بیشتری از توسعه آن خواهند داشت. در مقابل، درک هزینه‌های اجتماعی و زیست‌محیطی ممکن است موجب کاهش این حمایت شود (صادقیان و همکاران، ۱۳۹۹). همچنین، یافته‌های پژوهشی جدید تأیید می‌کند که درک مثبت ساکنان از گردشگری، از طریق ایجاد فرصت‌های جدید اقتصادی و افزایش تعاملات اجتماعی، به پایداری و توسعه جوامع محلی کمک می‌کند. این مطالعه نشان داده است که مناطقی که دارای برنامه‌های گردشگری پایدار هستند، رضایتمندی بیشتری از سوی ساکنان خود دریافت کرده‌اند، زیرا احساس می‌کنند که از توسعه اقتصادی و اجتماعی آن نفع می‌برند (عباسی و صیدی‌نژاد، ۱۴۰۲). این رویکردها همراستا با رویکرد مدل‌های ادراک تأثیر گردشگری است. این نظریات یا مدل‌ها بر این موضوع تأکید دارند که اثرات اقتصادی نگرش و ادراک اصلی ساکنان را شکل می‌دهد.

در واقع جامعه محلی یک تحلیل هزینه - فایده سرانگشتی و ساده انجام می‌دهد و می‌بیند که گردشگری به نفع اوست پس از آن حمایت خواهد کرد. اما در عوض اگر گردشگری منجر به اثرات منفی اقتصادی مانند تورم که خود را در افزایش هزینه‌های زندگی به دلیل افزایش قیمت مسکن و کالا یا نابرابری درآمد؛ مانند توزیع نابرابر درآمد گردشگری به نفع گروه‌های خاصی از جامعه محلی یا کالایی‌شدن فرهنگ یعنی اینکه منافع اقتصادی به دست می‌آید؛ اما سنت‌های محلی از بین می‌رود (گرین‌وود، ۱۹۸۹). پس نگرش و ادراک ساکنان محلی منفی می‌شود. البته شایان ذکر است که نگرش‌ها و ادراکات جامعه محلی پویا و وابسته به بسترهای اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی هستند و با تجربه ساکنان متغیر است. نظریه تبادل اجتماعی تنها نظریه در این زمینه نیست. پژوهشی در شهرستان دالاهو نشان داد که نگرش جامعه میزبان به اثرات اجتماعی-فرهنگی گردشگری می‌تواند تأثیرات مثبتی بر توسعه گردشگری داشته باشد. این مطالعه تأکید می‌کند که توجه به نگرش ساکنان محلی در برنامه‌ریزی‌های گردشگری ضروری است (تقدیسی و همکاران، ۱۳۹۱).

یکی دیگر از نظریه‌های مرتبط به اثرات گردشگری، نظریه وابستگی، گردشگری را به‌عنوان یک محرک اقتصادی به‌ویژه در مناطقی که اقتصاد محلی به‌شدت به گردشگری متکی است، می‌بیند (توسان^۵، ۲۰۰۲). در این رویکرد ساکنان و

1. Social Exchange Theory (SET)

2. Ap

3. Andereck

4. WTTC

5. Tosun

جامعه محلی اغلب به دلیل نقش حیاتی صنعت گردشگری در تامین معیشت و حفظ اقتصاد محلی، حمایت قوی خود را از این صنعت ابراز می‌دارند. مطالعات نشان داده‌اند که در مناطقی که اقتصاد محلی بر گردشگری متکی است، جوامع میزبان نگرش مثبتی نسبت به گردشگران دارند، چرا که این صنعت منبع اصلی درآمد آنها محسوب می‌شود (مودودی و همکاران، ۱۳۹۳). با این حال وابستگی بیش از حد منجر به آسیب‌پذیری اقتصادی، به‌ویژه در مواقع بحران‌ها (مانند بیماری‌های همه‌گیر، بلایای طبیعی) می‌شود (گوسلینگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). پس اگر تنوع اقتصادی در منطقه نباشد ممکن است که ساکنان محلی از ماهیت نوسان‌پذیر گردشگری متضرر شوند (گورسوی^۲ و همکاران، ۲۰۰۲). این رویکرد معتقد است که جهت اینکه ساکنان محلی دید مثبت‌تری به داشته باشند نیاز است که انعطاف‌پذیری و تنوع اقتصادی مدنظر برنامه‌ریزان گردشگری قرار گیرد.

چارچوب گردشگری پایدار بر ایجاد توازن و تعادل در ابعاد اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی برای تضمین منافع بلندمدت برای جوامع محلی تمرکز دارد (مک‌کول و مارتین^۳، ۱۹۹۴). نگرش ساکنان در این زمینه به این بستگی دارد که آیا گردشگری منجر به برابری اقتصادی یعنی توزیع عادلانه منافع اقتصادی در بین همه اعضای جامعه می‌شود. مطالعات اخیر نشان داده‌اند که توسعه گردشگری پایدار تنها زمانی به موفقیت می‌رسد که توزیع منافع اقتصادی به‌صورت عادلانه بین ساکنان محلی انجام شود. در غیر این صورت، نابرابری اقتصادی می‌تواند به نارضایتی و کاهش همکاری جوامع محلی در پروژه‌های گردشگری منجر شود (نیک‌بین، ۱۴۰۳). از طرفی آیا گردشگری قادر است که توسعه یکپارچه محیطی یعنی جلوگیری از بهره‌برداری بیش از حد از گردشگری و توجه به مسائل بلندمدت محیطی را مطمح نظر دارد. به‌طوری که خیلی از مقصدهای گردشگری با گردشگری بی‌رویه روبه‌رو هستند که منجر به صدمات زیادی به مقصدهای گردشگری می‌شود (دادز و باتلر^۴، ۲۰۱۹). نتایج یک پژوهش در ایران نشان داده است که مدیریت اکوسیستم گردشگری پایدار نیازمند یک چارچوب سیاست‌گذاری جامع است که علاوه بر حفاظت از محیط‌زیست، بر ارتقای آگاهی عمومی و ایجاد قوانین مشخص برای جلوگیری از توسعه ناپایدار تمرکز دارد (کلابی، ۱۴۰۱). همچنین گردشگری منجر به رفاه اجتماعی به مفهوم برقراری خدمات اجتماعی شده است. اصولاً زمانی که گردشگری رویه‌های ناپایدار را ترویج نموده و صرفاً به منافع کوتاه‌مدت می‌اندیشد منجر به ادراک و نگرش‌های منفی جامعه محلی می‌شود. مطالعات نشان داده‌اند که سیاست‌های ناپایدار در صنعت گردشگری نه تنها منجر به تخریب محیط‌زیست و افزایش نابرابری‌های اقتصادی می‌شود، بلکه موجب کاهش کیفیت زندگی جوامع محلی نیز می‌گردد. در این راستا، مشارکت فعال ساکنان محلی و توانمندسازی آنان می‌تواند نقش کلیدی در ایجاد رویکردهای پایدار ایفا کند (فراهانی و همکاران، ۱۴۰۳).

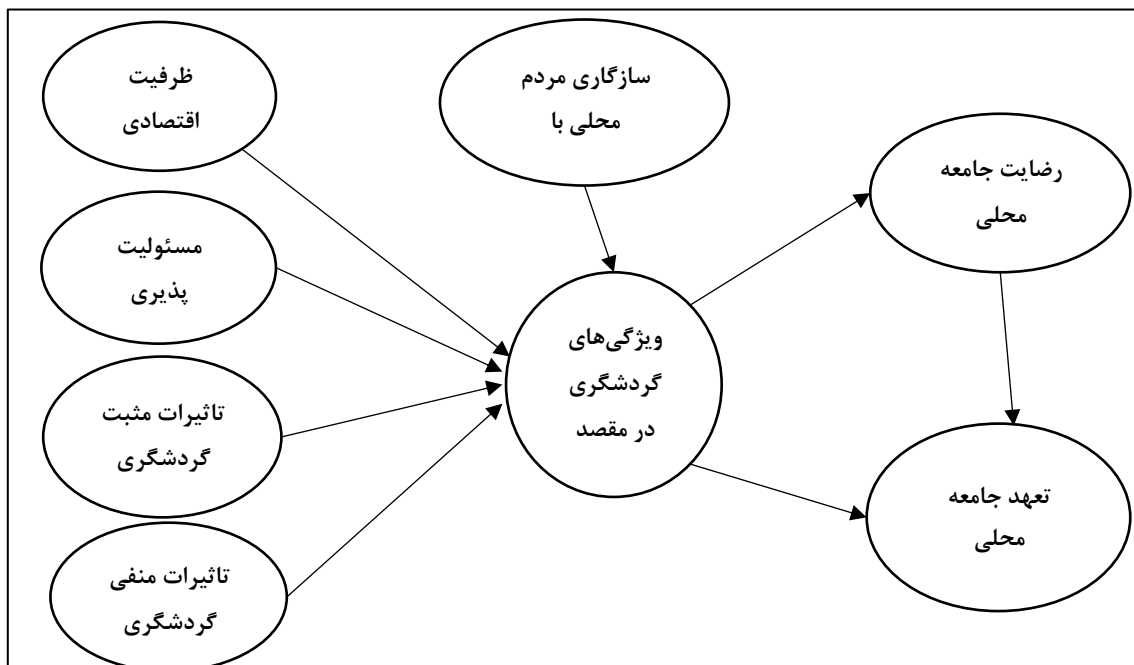
افرادی که دلبستگی بیشتری به مکان زندگی خود دارند، اغلب نگرش مثبت‌تری نسبت به گردشگری نشان می‌دهند، زیرا آن را عامل پویایی اقتصادی و فرهنگی جامعه خود می‌دانند (رامکیسون^۵ و همکاران، ۲۰۱۳) چرا که معتقدند گردشگری باعث افزایش پویایی اقتصادی و فرهنگی جامعه می‌شود (ویلیامز و واسکه^۶، ۲۰۰۳). اما اگر گردشگری موجب تشدید نابرابری اقتصادی یا منجر به تخریب وجهه جامعه محلی گردد آنها با توسعه گردشگری مخالفت می‌کنند. مطالعات نشان داده‌اند که دلبستگی به مکان بر نگرش مثبت نسبت به توسعه گردشگری و ارتقای رفتار مسئولانه زیست‌محیطی تأثیرگذار است. به‌عنوان مثال، پژوهشی در شهر بابلسر نشان داد که وابستگی به مکان بر منافع درک شده و رفتارهای زیست‌محیطی مسئولانه تأثیر مثبت دارد. همچنین، تجربه‌های مثبت گردشگری می‌تواند دلبستگی به مکان را تقویت کرده

1. Gössling
2. Gursoy
3. McCool & Martin
4. Dodds & Butler
5. Nunkoo & Ramkissoon
6. Williams & Vaske

و به نگرش مثبت‌تر نسبت به توسعه گردشگری منجر شود (رمضان زاده لسبوئی و حبیب تبار بیشه، ۱۴۰۳). بنابراین، توجه به احساسات و دل‌بستگی‌های جامعه محلی در برنامه‌ریزی‌های گردشگری ضروری است تا توسعه گردشگری به‌گونه‌ای صورت گیرد که با منافع و ارزش‌های جامعه محلی هم‌سو باشد و از بروز نگرش‌های منفی جلوگیری شود.

دیدگاه یکپارچه بر نگرش ساکنان محلی معتقد است که زاویه دید جامعه محلی را نه تنها از یک بعد بلکه از ابعاد مختلف باید مورد بررسی و سنجش قرار داد. به طور مثال عواملی مانند سود یا ضرر فردی، اثرات گردشگری در سطح جامعه، ملاحظات فرهنگی و زیست‌محیطی مد نظر قرار گیرد. به طور مثال مشارکت فعال ساکنان در برنامه‌ریزی گردشگری، حمایت آنها را از پروژه‌های گردشگری افزایش می‌دهد. هنگامی که ساکنان محلی احساس می‌کنند که در تصمیم‌گیری‌ها صدایی دارند، به احتمال زیاد گردشگری را به عنوان پدیده‌ای سودمند ادراک می‌کنند (بیرد، ۲۰۰۷).

مطالعات نشان داده‌اند که مشارکت جوامع محلی در برنامه‌ریزی گردشگری می‌تواند به توسعه پایدار این صنعت کمک کند. به‌عنوان مثال، پژوهشی در شهر سرعین نشان داد که غفلت از جوامع محلی در فعالیت‌های صنعت گردشگری، خلأ اساسی در برنامه‌ریزی مشارکتی به‌منظور دستیابی به توسعه پایدار گردشگری محسوب می‌شود. این مطالعه تأکید می‌کند که مشارکت ساکنان محلی در زمینه گردشگری می‌تواند به بهبود وضعیت صنعت گردشگری پایدار منجر شود (تولایی و همکاران، ۱۳۹۶). همچنین، پژوهشی در استان البرز نشان داد که نگرش ساکنان محلی نسبت به توسعه پایدار گردشگری روستایی تحت‌تأثیر فرصت‌ها و چالش‌های موجود است. این تحقیق با استفاده از روش‌های کیفی و کمی به بررسی نگرش ساکنان محلی نسبت به توسعه پایدار گردشگری روستایی پرداخته و نشان داده است که مشارکت فعال ساکنان در برنامه‌ریزی گردشگری می‌تواند به بهبود نگرش آنان نسبت به توسعه گردشگری منجر شود (زارع، ۱۴۰۳). با یکپارچه‌سازی این چارچوب‌های نظری، برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران گردشگری می‌توانند نگرانی‌های ساکنان را پیش‌بینی کرده و به آن‌ها رسیدگی کنند که این امر به توسعه گردشگری فراگیر و پایدار منجر خواهد شد.

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

۳- روش، تکنیک‌ها و قلمرو

این مقاله از نوع توصیفی - تحلیلی است و جزو تحقیقات کاربردی محسوب می‌شود. این پژوهش از نظر فلسفه پژوهش جزو تحقیقات اثبات‌گرایانه است. راهبرد پژوهش جزو تحقیقات پیمایشی است. روش پژوهش به صورت کمی است. جامعه آماری پژوهش شامل مرد محلی و فعالان گردشگری و راهنمایان و متخصصان گردشگری، روستای میمند واقع در شهرستان شهر بابک استان کرمان بودند و به صورت تمام شماری ۳۰ پرسش‌نامه تکمیل شد. در این پژوهش سازه ویژگی‌های گردشگری در مقصد خود یک سازه سطح بالاتر است که شامل ۵ سازه است که هر کدام از ۵ سازه گویه‌های مخصوص به خود را دارند. سازه سازگاری مردم محلی با گردشگران (۶ گویه) سازه ظرفیت اقتصادی گردشگری (۴ گویه) سازه مسئولیت‌پذیری گردشگران (۵ گویه) سازه تأثیرات مثبت گردشگری (۳ گویه) سازه تأثیرات منفی گردشگری (۴ گویه) همچنین دو سازه دیگر که به عنوان متغیرهای وابسته نهایی پژوهش بودند شامل رضایت جامعه محلی (۵ گویه) و سازه تعهد جامعه محلی (۴ گویه) است. ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها، نرم‌افزار معادلات ساختاری Smart-PLS است. پس از گردآوری داده‌ها از طریق پرسشنامه، اطلاعات به دست آمده وارد نرم‌افزار آماری گردید. در گام نخست، تحلیل‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، کشیدگی و چولگی برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها و سنجش اولیه پایایی گویه‌ها و سازه‌ها انجام شد. در مرحله بعد، مدل اندازه‌گیری با هدف ارزیابی پایایی و روایی مورد بررسی قرار گرفت. در گام نهایی، مدل ساختاری پژوهش با بهره‌گیری از تکنیک بوت‌استرپینگ^۱ مورد تحلیل قرار گرفت تا معناداری مسیرها و روابط بین متغیرها ارزیابی گردد. این تحلیل‌ها به منظور آزمون فرضیه‌ها و ارزیابی برازش کلی مدل صورت گرفت. همچنین مدل مفهومی پژوهش و سازه‌های مورد استفاده در آن از مقاله لارن و همکاران^۲ (۲۰۲۳) استخراج شده است. روستای تاریخی میمند با ارتفاع ۲۲۲۰ متر از سطح آب‌های آزاد، در دامنه جنوبی آتشفشان خاموش مساهیم و در دل آوارهای آتشفشانی حفر شده است (منگلی و همکاران، ۱۳۹۶: ۷۸۸). ساختار یکپارچه سنگی این روستا، علاوه بر مقاومت در برابر آتش‌سوزی، مانع نفوذ باد و باران به داخل خانه‌ها می‌شود و نوسان دمایی اندکی دارد (برزگر و همکاران، ۱۳۹۳: ۸۱). این روستا با حدود ۳۴۰ واحد مسکونی در پنج طبقه، نقطه محوری منظری فرهنگی است که بیانگر تعامل هزارساله انسان و طبیعت است؛ تعاملی که در قالب مهاجرت‌های فصلی و سکونت سه‌مرحله‌ای شکل گرفته و تا امروز ادامه یافته است (مرادی و همکاران، ۱۴۰۲: ۸۸). سکونتگاه‌های مختلف این منطقه دارای موقعیت و معماری متناسب با معیشت خاص خود بوده‌اند؛ مثلاً سرآغل‌ها در دشت خاتون‌آباد برای تأمین آب طراحی شده و روستای میمند به‌عنوان اقامتگاه زمستانی، دارای کیچه‌هایی با حفره‌های متفاوت در دو طرف دره است که عناصر اجتماعی نظیر مسجد، حمام و حسینیه نیز در آن‌ها جای گرفته‌اند (اشرفی، ۱۳۹۹).

۴- یافته‌ها و تحلیل داده

اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه مورد مطالعه بر حسب جنسیت، سن، تحصیلات، رشته تحصیلی و حوزه فعالیت در جدول (۱) نشان داده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌گردد از نظر جنسیت، مردان بیشتر از زنان هستند. از نظر سنی بیشتر پاسخگویان در رده و گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ قرار داشتند. از نظر تحصیلات هم که پاسخگویان لیسانس بیشترین درصد و فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. نتایج تفصیلی در جدول شماره ۱ قابل مشاهده است.

1. Bootstrapping
2. Lauren et al

جدول ۱- اطلاعات جمعیت شناختی نمونه آماری

متغیر	ویژگی	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۲۵۶	۶۷/۳
	زن	۱۲۴	۳۲/۷
سن	۲۰-۳۰ سال	۱۵۸	۴۱
	۳۱-۴۰ سال	۹۶	۲۶
	۴۱-۵۰ سال	۸۰	۲۱
	بالای ۵۰ سال	۴۶	۱۲
تحصیلات	دیپلم یا کمتر	۱۷	۴/۴۷
	فوق دیپلم	۴۷	۱۲/۳۷
	لیسانس	۲۱۵	۵۶/۵۸
	فوق لیسانس	۸۴	۲۲/۱۰
	دکتری	۱۷	۴/۴۸

در جدول (۲) آمار توصیفی پاسخ دهندگان به سوالات پرسشنامه برحسب میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی ارائه شده است. بخشی اعظمی از سوالات پرسشنامه، از حد وسط یعنی عدد ۳ بالاتر است و این نتایج نشانگر این است که پاسخگویان در پاسخ به سوالات از توافق نسبی برخوردار بودند. جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌های این پژوهش از چولگی و کشیدگی استفاده شده است. این نسبت از تقسیم چولگی و کشیدگی بر خطای استاندارد آن قابل محاسبه است. اگر عدد حاصل در بازه (۲ و -۲) قرار گیرد، می‌توان توزیع داده‌ها را نرمال در نظر گرفت (حبیبی و سرآبادانی، ۱۴۰۱) و همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود این امر محقق شده است.

جدول ۲- آمار توصیفی سوالات پرسشنامه

سازه	سوالات	میانگین	انحراف معیار	کشیدگی	چولگی
سازگاری مردم محلی با گردشگران	TC4	۴/۳۷	۰/۴۸۴	-۱/۷۵۵	۰/۵۲۳
	TC5	۴/۳۷	۰/۶۹۶	-۰/۷۲۰	-۰/۶۶۸
	TC7	۴/۳۷	۰/۶۹۶	-۰/۷۲۰	-۰/۶۶۸
	TC8	۳/۷۵	۰/۸۲۹	-۰/۵۵۳	-۰/۱۶۶
	TC9	۳/۸۷	۰/۵۹۹	-۰/۲۷۸	-۰/۰۵۵
ظرفیت اقتصادی گردشگری	TC11	۳/۷۵	۰/۸۲۹	-۱/۳۷۹	۰/۴۹۹
	TFC1	۴/۳۷	۰/۶۹۶	-۰/۷۲۰	-۰/۶۶۸
	TFC2	۳/۵۶	۰/۸۶۴	-۰/۵۹۴	-۰/۱۹۶
	TFC4	۳/۸۱	۱/۰۱۴	-۱/۰۲۲	-۰/۳۴۳
	TFC5	۴/۱۲	۰/۷۸۱	-۱/۳۳۴	-۰/۲۲۴
مسئولیت‌پذیری گردشگران	TR1	۳/۳۱	۰/۶۸۲	۰/۵۵۸	۰/۷۰۶
	TR2	۳/۴۳	۰/۶۰۹	۰/۱۵۱	۱/۰۸۲
	TR3	۲/۸۷	۰/۹۲۷	۰/۲۹۹	۰/۲۵۳
	TR4	۳/۵	۰/۶۱۲	-۰/۲۹۸	۰/۸۲۶
	TR5	۳/۳۷	۰/۶۹۶	۰/۱۱۱	۰/۴۵۷
تأثیرات مثبت گردشگری	TPI	۳/۶۸	۰/۶۸۲	۰/۵۵۸	-۰/۷۰۶
	TP2	۳/۷۵	۰/۹۰۱	-۰/۴۰۷	-۰/۵۱۸
	TP3	۳/۸۱	۰/۷۲۶	-۱/۰۶۴	۰/۳۰۶

سازه	سوالات	میانگین	انحراف معیار	کشیدگی	چولگی
تأثیرات منفی گردشگری	TNI1	۴/۱۸	۰/۹۵۰	-۰/۴۸۹	-۰/۸۲۸
	TNI2	۳/۸۷	۱/۱۱۱	-۱/۴۱۴	-۰/۳۰۳
	TNI3	۲/۵۶	۱/۰۵۹	-۰/۱۴۴	۰/۶۳۳
	TNI6	۳/۴۳	۰/۹۹۸	-۱/۱۱۹	-۰/۲۰۷
	RS1	۴/۱۸	۰/۷۲۶	-۱/۰۶۴	-۰/۳۰۶
	RS2	۴/۵	۰/۵۰۰	-۲/۰۳۲	۰/۰۰۰
رضایت جامعه محلی	RS3	۴/۵	۰/۵۰۰	-۲/۰۳۲	۰/۰۰۰
	RS4	۴/۴۳	۰/۷۰۴	-۰/۵۳۰	-۰/۸۶۱
	RS6	۴/۰۶۲	۰/۵۵۶	۰/۲۵۰	۰/۰۲۶
	RC1	۴/۵	۱	-۲/۲۳	-۲/۶۵
تعهد جامعه محلی	RC2	۴/۷۵	۰/۴۳۳	-۰/۶۴۵	-۱/۱۶۸
	RC3	۴/۶۲	۰/۴۸۴	-۱/۷۵۵	-۰/۵۲۳
	RC4	۴/۶۸	۰/۵۸۳	۱/۹۳	-۱/۷۲۸

مدل اندازه‌گیری

جهت اینکه سوالات یا گویه‌های یک پژوهش معتبر باشد لازم است که بارهای عاملی، روایی و پایایی آن مورد بررسی قرار گیرد. معیار مهم برای اعتبار یک مهم بارهای عاملی است که باید از ۰/۵ بیشتر باشد. همان‌گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود سوالات پرسش‌نامه از بارهای عاملی با امتیاز بالا برخوردار هستند. یکی دیگر از نتایجی که در این جدول ارائه شده است پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا است. برای ارزیابی پایایی از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد که چون مقادیر این دو شاخص از ۰/۷ بزرگ‌ترند و بنابراین پایایی ابزار پژوهش مورد تأیید قرار می‌گیرد. از میانگین واریانس استخراجی جهت بررسی روایی همگرا بهره گرفته شد و چون که نتایج از ۰/۵ بزرگ‌ترند و بنابراین روایی همگرا مورد تأیید است.

جدول ۳- ارزیابی مدل اندازه‌گیری تحقیق

سازه	سوالات	بار عاملی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE
سازگاری مردم محلی با گردشگران	TC4	۰/۶۳۷	۰/۸۴۱	۰/۸۸۲	۰/۵۶۰
	TC5	۰/۶۵۴			
	TC7	۰/۷۴۴			
	TC8	۰/۹۵۲			
	TC9	۰/۷۳۱			
	TC11	۰/۷۳۰			
ظرفیت اقتصادی گردشگری	TFC1	۰/۵۸۸	۰/۶۰۴	۰/۷۶۷	۰/۴۵۴
	TFC2	۰/۶۹۹			
	TFC4	۰/۶۷۸			
	TFC5	۰/۷۲۳			
	TR1	۰/۸۴۰	۰/۸۵۸	۰/۸۹۸	۰/۶۳۹
مسئولیت‌پذیری گردشگران	TR2	۰/۷۷۰			
	TR3	۰/۷۱۲			
	TR4	۰/۸۰۱			
	TR5	۰/۸۶۵			

سازه	سوالات	بار عاملی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE
تأثیرات مثبت گردشگری	TP1	۰/۵۸۹	۰/۵۵۶	۰/۷۷۶	۰/۵۴۳
	TP2	۰/۸۸۴			
	TP3	۰/۷۰۷			
تأثیرات منفی گردشگری	TNI1	۰/۶۹۳	۰/۸۰۹	۰/۸۵۸	۰/۶۰۳
	TNI2	۰/۷۳۸			
	TNI3	۰/۸۶۸			
	TNI6	۰/۷۹۶			
رضایت جامعه محلی	RS1	۰/۷۴۳	۰/۸۱۳	۰/۸۶۹	۰/۵۷۳
	RS2	۰/۷۹۱			
	RS3	۰/۸۷۳			
	RS4	۰/۷۵۱			
	RS6	۰/۶۰۰			
	تعهد جامعه محلی	RC1	۰/۷۸۰	۰/۷۷۰	۰/۸۵۰
RC2		۰/۸۶۱			
RC3		۰/۸۰۲			
RC4		۰/۶۰۶			
ویژگی‌های گردشگری در مقصد	-	-	۰/۸۷۵	۰/۸۹۳	۰/۵۵۸

این مطالعه از نسبت فورنر و لازکر برای بررسی روایی واگرا استفاده کرده است. روایی واگرا برای اطمینان از عدم وجود مسائل هم خطی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این روش لازم است که مقادیر موجود در روی قطر اصلی ماتریس، از کلیه مقادیر موجود در ستون مربوط آن بزرگ‌تر است و نتایج پژوهش نشان می‌دهد که چنین موضوعی در تحقیق حاضر محقق شده است. مطابق نتایج جدول ۴ و ۵ اعتبار واگرا مورد تأیید بوده و سازه‌ها از ویژگی عدم هم خطی برخوردار هستند.

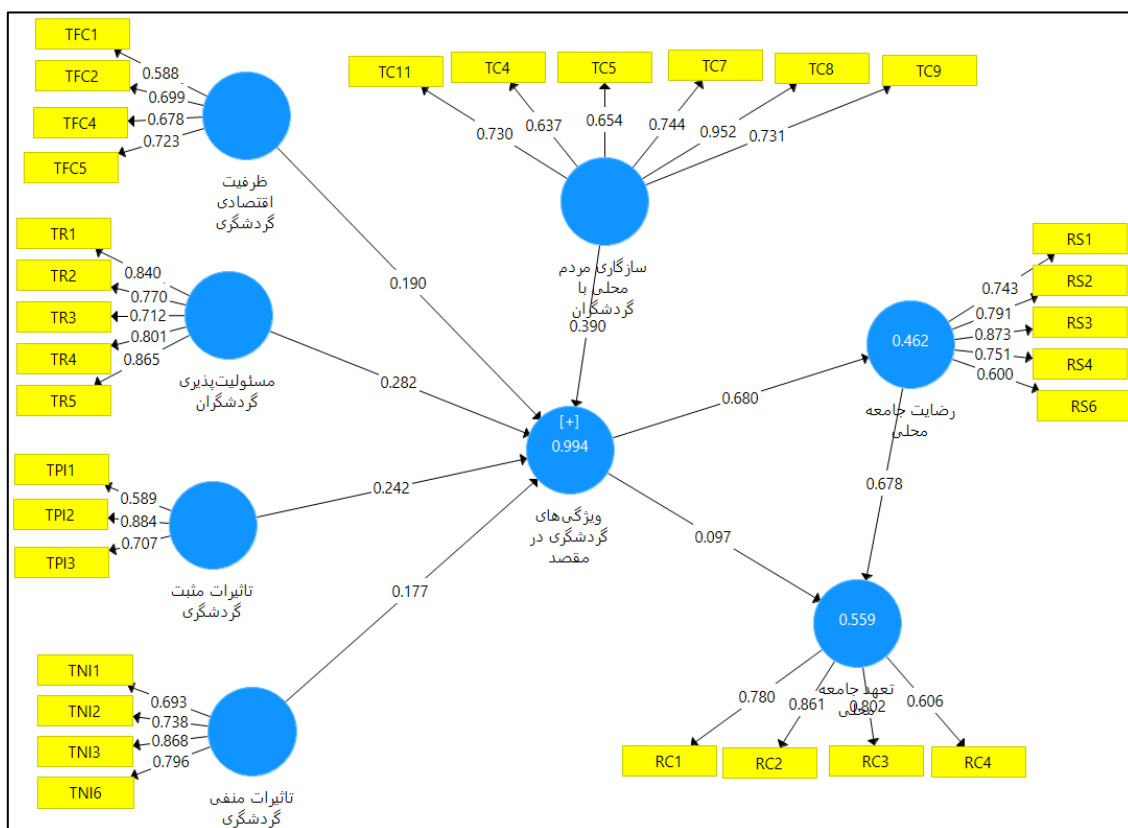
جدول ۴- تحلیل فورنر لازکر برای ارزیابی روایی واگرا

متغیر	تأثیرات مثبت گردشگری	تأثیرات منفی گردشگری	تعهد جامعه محلی	رضایت جامعه محلی	سازگاری با گردشگران	ظرفیت اقتصادی گردشگری	مسئولیت‌پذیری گردشگران	ویژگی گردشگری در مقصد
تأثیرات مثبت گردشگری	۰/۷۳۷							
تأثیرات منفی گردشگری	۰/۶۳۷	۰/۷۷۶						
تعهد جامعه محلی	۰/۵۹۵	۰/۲۵۶	۰/۷۶۸					
رضایت جامعه محلی	۰/۶۸۸	۰/۱۹۴	۰/۷۴۴	۰/۷۵۷				
سازگاری با گردشگران	۰/۶۶۲	۰/۳۶۶	۰/۴۲۷	۰/۶۵۲	۰/۷۴۸			
ظرفیت اقتصادی گردشگری	۰/۵۶۶	۰/۵۰۵	۰/۶۱۰	۰/۴۷۵	۰/۳۱۸	۰/۶۷۴		
مسئولیت‌پذیری گردشگران	۰/۶۱۸	۰/۲۰۵	۰/۳۲۲	۰/۴۳۱	۰/۵۵۴	۰/۴۳۸	۰/۷۹۹	
ویژگی گردشگری در مقصد	۰/۸۹۴	۰/۶۲۸	۰/۵۵۸	۰/۶۸۰	۰/۸۳۲	۰/۶۶۴	۰/۷۶۷	۰/۵۰۳

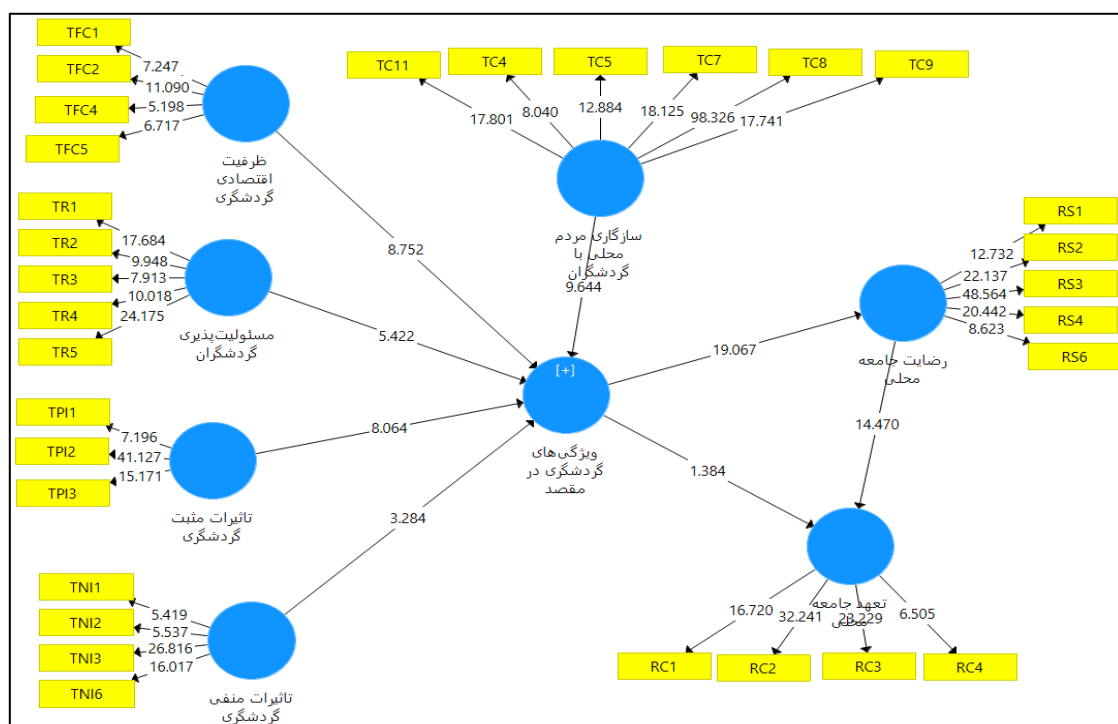
مدل ساختاری

در این پژوهش جهت اعتبارسنجی مدل و تأیید یا رد فرضیه‌های پژوهش از روش بوت استرپینگ استفاده گردیده است. این روش یک شیوه استفاده مجدد از نمونه برای برآورد آماره تی و سنجش معناداری روابط است. به دیگر سخن، بوت‌استرپینگ آماره آزمون برای سنجش معناداری روابط میان متغیرها را محاسبه می‌کند و شامل ضریب مسیر (بتا)،

معناداری (t-value)، ضریب تعیین (R^2) و کیفیت سنجی (Q^2) است. در شکل (۲) مدل ساختاری تحقیق در حالت تخمین ضرایب و در شکل (۳) مدل ساختاری در حالت معناداری ضرایب ارائه شده است.

شکل ۲- مدل ساختاری تحقیق در حالت تخمین ضرایب

شکل ۳- مدل ساختاری تحقیق در حالت معناداری ضرایب

در جدول (۵) نتایج مربوط به فرضیه‌های تحقیق بیان شده است. مطابق نتایج به دست آمده تمام فرضیه‌های پژوهش به جز فرضیه نقش ویژگی‌های گردشگری مقصد بر تعهد جامعه محلی مورد تأیید قرار گرفتند. در این جدول ضرایب مسیر و معناداری هر کدام از فرضیه‌های به صورت تفصیلی بیان شده است.

با توجه نتایج پژوهش ضریب تعیین یا همان (R^2) که میزان پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیر(های) مستقل را مشخص می‌سازد؛ مشاهده می‌گردد که ضریب تعیین تعهد جامعه محلی ۰/۵۵۹، رضایت جامعه محلی ۰/۴۶۲ و ویژگی‌های مقصد گردشگری ۰/۹۹۴ است و با توجه به دیدگاه هنسلر^۱ و همکاران (۲۰۰۹) که معتقدند مقدار R^2 از ۰/۳۳ به بالا نشان از قوت رابطه بین آن سازه و سازه‌های درون‌زا است لذا این امر در مورد متغیرهای مستقل این پژوهش صادق است. در نهایت مقادیر Q^2 که کیفیت پیش‌بینی متغیرهای وابسته را نشان می‌دهد؛ بر اساس نتایج مقدار Q^2 تعهد جامعه محلی ۰/۳۰۲، رضایت جامعه محلی ۰/۲۴۷ و ویژگی‌های مقصد گردشگری ۰/۲۳۴ است که نشان‌دهنده تبیین متوسط سازه‌ها دارد.

جدول ۵- نتایج بخش ساختاری و بررسی فرضیه‌های تحقیق

ردیف	فرضیه	ضریب مسیر	t-value	P-value	وضعیت فرضیه
۱	تأثیرات مثبت گردشگری = \leq ویژگی‌های گردشگری در مقصد	۰/۲۴۲	۸/۰۶۴	۰/۰۰۰	تأیید
۲	تأثیرات منفی گردشگری = \leq ویژگی‌های گردشگری در مقصد	۰/۱۷۷	۳/۲۸۴	۰/۰۰۱	تأیید
۳	رضایت جامعه محلی = \leq تعهد جامعه محلی	۰/۶۷۸	۱۴/۴۷	۰/۰۰۰	تأیید
۴	سازگاری مردم محلی با گردشگران = \leq ویژگی‌های گردشگری در مقصد	۰/۳۹۰	۹/۶۴	۰/۰۰۰	تأیید
۵	ظرفیت اقتصادی گردشگری = \leq ویژگی‌های گردشگری در مقصد	۰/۱۹۰	۸/۷۵۲	۰/۰۰۰	تأیید
۶	مسئولیت‌پذیری گردشگران = \leq ویژگی‌های گردشگری در مقصد	۰/۲۸۲	۵/۴۲۲	۰/۰۰۰	تأیید
۷	ویژگی‌های گردشگری در مقصد = \leq تعهد جامعه محلی	۰/۰۹۷	۱/۳۸۴	۰/۱۶۷	رد
۸	ویژگی‌های گردشگری در مقصد = \leq رضایت جامعه محلی	۰/۶۸۰	۱۹/۰۶۷	۰/۰۰۰	تأیید

۵- بحث و فرجام

گردشگری به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در جوامع محلی شناخته می‌شود و این پژوهش تلاش نموده است تا تأثیرات مختلف گردشگری را بر نگرش‌ها، رفتارها و ادراکات جامعه محلی در روستای جهانی میمند بررسی و تحلیل نماید. نتایج پژوهش نشان داد که ویژگی‌های گردشگری در مقصد نقشی حیاتی در ایجاد تغییرات مثبت و منفی در جوامع محلی ایفا می‌کند. عواملی همچون ظرفیت اقتصادی، سازگاری مردم محلی با گردشگران، مسئولیت‌پذیری گردشگران، و رضایت جامعه محلی به طور معناداری با تعهد و رضایت جامعه محلی ارتباط دارند. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های سایر مطالعات همخوانی دارد (به طور مثال آذر و همکاران، ۱۳۹۷؛ آغنده و فرمانی، ۱۳۹۶؛ بهبودی عیسی‌لو، ۱۳۹۶) و تأکید می‌کند که برای دستیابی به توسعه گردشگری پایدار، توجه به ظرفیت‌های اقتصادی، تعامل مثبت بین گردشگران و جامعه محلی، رفتار مسئولانه گردشگران و مشارکت فعال جامعه محلی ضروری است. یافته‌های این پژوهش را می‌توان از دو زاویه تحلیل و بررسی نمود. اول تأثیرات مثبت و منفی گردشگری که ذیلاً در مورد هر کدام از آنها به تفصیل شرح داده می‌شود.

اثرات منفی گردشگری شامل مواردی چون تخریب معماری دستکند توسط گردشگران است و دلیل آن این است که هیچ مسیر مشخصی برای عبور و مرور گردشگران طراحی نشده است و گردشگران از هر مسیری عبور و به معماری دستکند و خانه‌های آن لطمه وارد می‌کنند البته برخی از مردم محلی خلاقیت‌هایی در این زمینه به خرج داده‌اند و مسیرهای منتهی به منازلشان را با بوته و سنگ‌چین مسدود کرده‌اند. همچنین در مصاحبه‌هایی که با فعالان گردشگری روستا انجام شد با پدیده‌ای به نام «گردشگر

1. Henseler

نماها» روبه‌رو هستیم. آنها افرادی هستند که صرفاً اسم گردشگر را یدک می‌کشند؛ اما در عمل کارهایی انجام می‌دهند که با ذات گردشگر و گردشگری متعارض است. این نتایج با نتایج باکلی^۱ (۲۰۱۲) همسو است که معتقد است گردشگری منجر به اثرات مخربی مانند تخریب زیستگاه، آلودگی و کاهش منابع می‌شود. یکی از عوامل ظهور چنین پدیده‌ای حداقل در میان تورهای گردشگری این است که راهنمایان گردشگری به وظیفه خود درست عمل نکرده و نقش میانجی میان جامعه محلی و گردشگران بازی نمی‌کنند. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های برخی از مطالعات پیشین در مورد اثرات منفی گردشگری بر جوامع محلی در زمینه تخریب معماری‌های دستکند و رفتارهای ناهنجار برخی گردشگران، همسو است. به طور مثال مطالعه‌ای نشان داده است که توسعه گردشگری می‌تواند به تغییرات در سبک معماری و تجمل‌گرایی در جوامع محلی منجر شود که ممکن است به تخریب یا تغییر هویت معماری‌های سنتی بینجامد و همچنین این مطالعه به شناسایی اثرات منفی فرهنگی گردشگری بر جامعه میزبان پرداخته و نشان داده است که حضور گردشگران می‌تواند به افزایش جرم و بزهکاری، تغییرات در سبک زندگی و هنجارهای اجتماعی منجر شود (صادقی‌ده چشمه و امینی‌هارونی، ۱۳۹۹).

برخی از گردشگران با ورود به باغات اقدام به شکستن درختان برای تهیه زغال یا چیدن میوه می‌کنند. اثر منفی دیگر گردشگران بر روستا مسائل فرهنگی و اجتماعی است. بسیاری از گردشگران با خود اسپیکرهای بسیار بزرگ به روستا می‌آورند یا اینکه ضبط خودروی خود را به حدی با صدای بلند روشن می‌کنند که بسیاری از ساکنان محلی که اکثراً هم سالخورده هستند از این کار آنها رنجیده‌خاطر می‌شوند حتی گاهی این کار در ساعت پایانی شب انجام می‌شود که منجر به اختلال خواب ساکنان محلی و گردشگران می‌شود که این نتایج با پژوهش علیزاده و همکاران (۱۴۰۳) که بر نقش منفی گردشگری فیلم در روستا کرج پرداختند همخوانی دارد. به نظر می‌رسد برای مدیریت رفتار بازدیدکنندگان لازم است اقدامی در سطح کلان و در قالب یک طرح مطالعاتی مناسبی انجام شود تا هم رضایت گردشگران حاصل شود و هم از تخریب کالبد روستا جلوگیری به عمل آید. مقایسه نتایج این مطالعه با پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که یافته‌های تحقیق حاضر از برخی جنبه‌ها با مطالعات دیگر همسو بوده و در برخی موارد تفاوت‌هایی مشاهده می‌شود. نخست، یافته‌های این پژوهش در مورد تخریب منابع طبیعی توسط گردشگران، از جمله شکستن درختان برای تهیه زغال و چیدن میوه از باغات، با نتایج مطالعه عبدالله‌زاده و همکاران (۱۳۹۵) همسو است. آن پژوهش نیز تأکید دارد که ورود بی‌رویه گردشگران به مناطق طبیعی، بدون نظارت کافی، می‌تواند باعث آسیب‌های جدی به محیط‌زیست و اکوسیستم محلی شود. از سوی دیگر، یافته‌های این تحقیق درباره تأثیرات اجتماعی و فرهنگی گردشگری، به‌ویژه ایجاد مزاحمت‌های صوتی و اختلال در آرامش ساکنان محلی، با نتایج مطالعه امینی و زیدی (۱۳۹۴) همخوانی دارد. آن مطالعه نیز نشان می‌دهد که ورود گردشگران به مناطق روستایی، در برخی موارد موجب تغییرات ناخواسته در سبک زندگی، ایجاد تنش‌های فرهنگی و ناراضی‌تای ساکنان محلی می‌شود. علاوه بر این، یافته‌های پژوهش حاضر در مورد تأثیرات منفی آلودگی صوتی ناشی از گردشگران بر سلامت عمومی و کیفیت زندگی، با نتایج مطالعه جمشیدی‌مقدم و رضایی (۱۴۰۳) همسو است. در آن پژوهش نیز به تأثیرات منفی آلودگی صوتی بر سلامت روان، افزایش فشار روانی و کاهش کیفیت خواب ساکنان مناطق گردشگری اشاره شده است.

مشکلات ناشی از ظرفیت تحمل فیزیکی روستا از چالش‌های مهم دیگر روستا است. اول اینکه به دلیل مورفولوژی خاص روستا، این مقصد گنجایش خودروهای زیادی را ندارد و در ایام خاص سال مانند ایام عید یا تعطیلات خاص بسیاری از گردشگران اصرار دارند با خودروی خود تا انتهای روستا بروند در حالی که شرایط کوهستانی روستا اجازه‌ی چنین کاری را نمی‌دهد. طبق مصاحبه با یکی از فعالان گردشگری در سال‌های گذشته برخی از جوانان با موتورهای خود وارد بافت شده و در مسیرها موتور سواری می‌کنند که منجر به صدمه به بافت شده است. چند سالی است که اهالی روستا با کمک میراث فرهنگی شهر بابک، جهت مدیریت ورود خودروها کاری انجام داده‌اند اما تا حصول نتیجه کافی، باید اقدامات مؤثرتری انجام گیرد. به طور مثال نگهبانان باید لباس یک دست و رسمی بپوشند و کارت شناسایی معتبر نیز داشته باشند.

اما در کنار این موضوع گردشگری منجر به اثرات مثبت برای روستا بوده است. اول اینکه مردم محلی از فروش محصولات محلی خود خوشحال هستند و ورود گردشگران باعث فروش بیشتر محصولاتشان شده است که همراستا با دیدگاه گونزالس^۲ و

1. Buckley
2. González

همکاران (۲۰۲۰) است که گردشگری را موجبات رونق زندگی جامعه محلی می‌داند. اما در کنار این موضوع، باعث شده است که برخی از مردم محلی از ورود گردشگران سو استفاده نموده و محصولاتشان را به چندین برابر به گردشگران عرضه کنند. به طور مثال طی مطالعات میدانی مشخص شد که یکی از کسب و کارهای روستا یک تخم مرغ را به قیمت یک دلار به گردشگر خارجی فروخته است. از طرفی این درآمد زایی میان تمام مردم محلی تقسیم نمی‌شود که این نتایج همراستا با موفورث و مونت^۱ (۲۰۱۶) که معتقدند مزایای گردشگری به طور یکسان در میان همه گروه‌های جمعیتی در جامعه تقسیم نمی‌شود و همین تفاوت در توزیع درآمد و فرصت‌های شغلی می‌تواند منجر به تنش و نارضایتی در میان ساکنان شود. دوم اینکه با توسعه گردشگری زیرساخت‌ها در روستا تقویت شده است. به طور مثال مسیرهای روستا سنگ‌فرش شده است، تعداد سرویس‌های بهداشتی بیشتر شده است. همچنین، اقامتگاه‌های گردشگری رشد و توسعه داشته است و همین موضوع به امنیت ادراک شده گردشگران کمک کرده است. موضوعی که بسیاری از فعالان به آن اشاره کردند این بود که با افزایش امنیت روستا ورود گردشگران بیشتر شده و رونق زندگی در روستا یعنی حفاظت از معماری دستکند. این موضوع یکی از جالب‌ترین یافته‌های پژوهش حاضر بود. چرا که معماری و بافت خانه‌های میمند به گونه‌ای است که در صورت جریان زندگی در آنها (روشن شدن شعله جهت گرمایش منزل یا پخت غذا، باز بودن در و...) رطوبت از خانه‌ها خارج شده و احتمال ریزش خانه‌ها کمتر می‌شود. بسیاری از منازل چندین وارث دارد که همین موضوع به متروکه ماندن آن منازل منجر شده است. در راستای نتایج پژوهش پیشنهادهای ذیل ارائه می‌شود:

- برای مدیریت ورود خودرو به روستا، باید مجوزها تنها به اهالی بومی «می‌موندند» داده شود تا فقط خودروهای متعلق به ساکنان محلی اجازه ورود داشته باشند.
- جلوگیری از آسیب به باغات و قطع درختان توسط گردشگران جهت تهیه غذا با اعمال نظارت و جایگزینی تجهیزات مجاز پخت‌وپز.
- آموزش مهارت‌های ارتباطی و تعامل سازنده ویژه راهنمایان گردشگری.
- آموزش اصول حفاظت محیط‌زیست و رویکردهای توسعه پایدار به راهنمایان گردشگری.
- ساماندهی و بهره‌برداری از خانه‌های موروثی دستکند جهت جلوگیری از تخریب و فرسایش ناشی از رهاشدگی.
- مدیریت و هدایت تعاملات جامعه محلی با گردشگران به منظور تقویت فرهنگ میزبانی و کاهش تعارضات احتمالی.

۶- منابع

- آغنده، محمدعلی، و فرمانی‌اردهایی، رضا. (۱۳۹۶). بررسی نقش مشارکت جامعه محلی در توسعه گردشگری پایدار روستایی. اولین کنفرانس ملی نقش حسابداری، اقتصاد و مدیریت، تبریز. <https://civilica.com/doc/694590>
- اجزا شکوهی، محمد، بوذرجمهری، خدیجه، ایستگلدی، مصطفی، و مودودی ارخودی، مهدی. (۱۳۹۳). بررسی اثرات گردشگری بر کیفیت زندگی جامعه میزبان نمونه مطالعاتی: شهر بندرتارکمن. *فضای جغرافیایی*، ۱۴(۴۷)، ۱۰۱-۱۲۵. <http://geographical-space.iau-ahar.ac.ir/article-1-1276-fa.html>
- احمدی، رومیانی، اسماعیل پور، منظم، رشید، عباس، و امرایی، خدیجه. (۱۴۰۴). تحلیل اثرگذاری حمایت مردم محلی از توسعه روستاهای هدف گردشگری استان زنجان. *روستا و توسعه پایدار فضا*، ۶(۲۱)، ۱۱۷-۱۴۰. <https://doi.org/10.22077/vssd.2024.7753.1257>
- اشرفی، مهناز. (۱۴۰۰). پایداری در معماری استقرارگاه‌های منظر فرهنگی میمند. *مطالعات معماری ایران*، ۹(۱۷)، ۹۷-۱۲۲. <https://doi.org/10.22052/9.17.97>
- امینی، عباس، بختی، سمیرا، و باباجمالی، فرهاد. (۱۳۹۴). ارزیابی نگرش جامعه میزبان به توسعه گردشگری در مناطق روستایی. *مطالعات مدیریت گردشگری*، ۱۰(۳۰)، ۱۰۱-۱۳۰.

- امینی، عباس، و زیدی، زهرا. (۱۳۹۴). تأثیرات فرهنگی گردشگری در مناطق روستایی از دید جامعه محلی (مطالعه موردی: روستای ایبانه). *تحقیقات جغرافیایی*، ۳۰(۲)، ۱۳-۳۲. <http://georesearch.ir/article-1-168-fa.html>
- امیری، سجاد، گرکانی، سیدامیر حسین، زینتی، فخرآباد، و قربانی، معصومه. (۱۴۰۳). ارزیابی و تبیین ابعاد سرمایه اجتماعی موثر در فرایند توسعه نواحی روستایی (مورد مطالعه: دهستان دشت ارزنه، شهرستان باخرز). *روستا و توسعه پایدار فضا*، ۵(۱)، ۹۸-۱۱۲. <https://doi.org/10.22077/vssd.2023.6035.1165>
- بخشی، حامد، و هاشمیان، مریم. (۱۴۰۱). بررسی تأثیر تجربه تعاملی گردشگران بر نگرش آنان نسبت به جامعه میزبان (مورد مطالعه: شهر مشهد). *مطالعات اجتماعی گردشگری*، ۱۴(۷)، ۱-۲۰. <https://civilica.com/doc/1882924>
- برزگر، زهرا، نعمتی، محمدعلی، و بذرگر، محمدرضا. (۱۳۹۳). بررسی چگونگی بهره‌گیری از زمین در ساختمان‌های بومی بر اساس پارامترهای اقلیمی (مطالعه موردی: روستاهای کندوان، میمند و بیه پیش). *هویت شهر*، ۸(۲۰)، ۷۷-۸۸.
- بهبودی عیسی‌لو، سولماز. (۱۳۹۶). *بررسی نقش مشارکت جامعه محلی در توسعه پایدار گردشگری*. اولین همایش بین‌المللی گردشگری، جغرافیا و محیط‌زیست پاک، همدان. <https://civilica.com/doc/691517>
- تقدیسی، احمد، تقوایی، مسعود، و پیری، سیامک. (۱۳۹۱). تحلیلی بر نگرش جامعه میزبان به اثرات اجتماعی- فرهنگی گردشگری شهرستان دالاهو. *برنامه‌ریزی فضایی*، ۲(۱)، ۱۲۱-۱۴۰. https://sppl.ui.ac.ir/article_15916.html
- تولایی، سیمین، سلیمانی، محمد، جهانی دولت آباد، رحمان، و جهانی دولت آباد، اسماعیل. (۱۳۹۶). نقش مشارکت جوامع محلی در صنعت گردشگری پایدار (مطالعه موردی: سرعین). *پژوهش‌های جغرافیایی انسانی*، ۴۹(۱)، ۹۵-۱۱۳. <https://doi.org/10.22059/jhgr.2017.53814>
- جمشیدی‌مقدم، یاسر، و رضایی، محمدرضا. (۱۴۰۳). تأثیر آلودگی صوتی بر محیط‌زیست. *پایا شهر*، ۶(۶۲)، ۱-۱۵. <https://civilica.com/doc/2000790>
- حیبی، آرش، و سرآبادانی، مونا. (۱۴۰۱). *آموزش کاربردی SPSS*. انتشارات نارون.
- حبیب‌تبار بیشه، سارا، و رمضان‌زاده لسبوئی، مهدی. (۱۴۰۳). دل‌بستگی به مکان و نگرش نسبت به توسعه گردشگری و ارتقای رفتار مسئولانه زیست محیطی مطالعه موردی: شهر بابلسر. *برنامه‌ریزی و توسعه محیط شهری*، ۳(۱۲)، ۵۳-۷۲.
- خزائی، فاطمه، مشکئی، علیرضا، و نجارزاده، محمد. (۱۴۰۲). تحلیلی بر نقش مدیریت محلی در توسعه اقتصادی نواحی دارای توان‌های اکوتوریسمی (مورد: دهستان برغان، شهرستان ساوجبلاغ). *روستا و توسعه پایدار فضا*، ۴(۳)، ۱۳۶-۱۵۷. <https://doi.org/10.22077/vssd.2023.5990.1163>
- دهقانی، فاطمه، جعفری‌نیا، غلامرضا، و شمس‌الدینی، علی. (۱۴۰۱). تحلیلی بر تأثیر گردشگری اجتماع‌محور در توسعه روستاهای ساحلی شهرستان تنگستان از دید جامعه محلی. *مدیریت شهری و روستایی*، ۲۱(۶۸)، ۵۷-۷۸. <http://ijurm.imo.org.ir/article-1-3251-fa.html>
- دهقانی، ندا، احمدی، منیژه، و فراهانی، حسین. (۱۴۰۳). بررسی اثرات گردشگری بر مناطق روستایی؛ مورد مطالعه بخش مرکزی شهرستان بافت. *روستا و توسعه پایدار فضا*، ۵(۳)، ۱۰۴-۱۳۰. <https://doi.org/10.22077/vssd.2024.7042.1218>
- رئیس‌دهکردی، زهرا، حجازی، سید ناصر، و چیت‌ساز، محمدعلی. (۱۴۰۰). تحلیلی بر رابطه بین توسعه گردشگری پایدار و بهبود شاخص‌های رفاه اجتماعی (در روستاهای شهرستان کوه‌رنگ). *مطالعات توسعه اجتماعی- فرهنگی*، ۸(۴)، ۱۵۱-۱۷۹.
- زارع، رحیم. (۱۴۰۳). نگرش ساکنان محلی نسبت به توسعه پایدار گردشگری روستایی: شناسایی فرصت‌ها و چالش‌ها (مورد مطالعه: روستاهای استان البرز). *پژوهش‌های روستایی*، ۱۵(۲)، ۳۹۸-۴۱۵. <https://doi.org/10.22059/jrur.2024.368935.1891>
- شمس‌الدینی، علی، و دهقانی، فاطمه. (۱۴۰۳). ارزیابی تأثیر گردشگری اجتماع‌محور بر توانمندسازی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی زنان (مورد مطالعه: روستاهای ساحلی استان بوشهر). *برنامه‌ریزی فضایی*، ۱۴(۲)، ۱۲۵-۱۶۲. <https://doi.org/10.22108/sppl.2024.138517.1738>

- صادقی، حجت‌الله، و قنبری، یوسف. (۱۴۰۳). تأثیر ویژگی‌های سفر و محیط‌زیست روستا بر مدت زمان اقامت گردشگران در روستای شیوند شهرستان دزپارت. *روستا و توسعه پایدار فضا*، ۵(۲)، ۷۴-۹۵. <https://doi.org/10.22077/VSSD.2024.6908.1213>
- صادقی‌ده چشمه، مهرداد، و قائد امینی هارونی، عباس. (۱۳۹۹). شناسایی اثرات منفی فرهنگی گردشگری بر جامعه میزبان (مورد مطالعه: روستای ده چشمه). *مطالعات مدیریت گردشگری*، ۱۵(۵۲)، ۲۶۳-۳۰۸. <https://doi.org/10.22054/tms.2021.50908.2291>
- عادلی، سمیرا. (۱۳۹۱). بررسی نگرش جامعه میزبان نسبت به گردشگری و پیامدهای آن در یک بافت زنده تاریخی؛ پژوهش موردی: بافت تاریخی فهادان یزد. *هنرهای زیبا: معماری و شهرسازی*، ۱۷(۴)، ۱-۱۵. <https://doi.org/10.22059/jfaup.2012.36368>
- عباسی، حسین، و صیدی‌نژاد، فائزه. (۱۴۰۲). گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری بر اساس نظریه تبادل اجتماعی. *پژوهش‌های معاصر در علوم و تحقیقات*، ۵(۴۶)، ۱-۱۲. <https://civilica.com/doc/1712129/>
- عبدالله‌زاده، غلامحسین، صالحی، خدیجه، و قرقانی، طاهره. (۱۳۹۵). تحلیل آثار محیطی توسعه گردشگری در نواحی روستایی و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه موردی: ناحیه آق‌سو- کلاله/ استان گلستان). *جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی*، ۲۷(۲)، ۱۴۷-۱۷۰. <https://doi.org/10.22108/gep.2016.21821>
- عبداللهی، حامد. (۱۳۹۹). تأثیر هوش فرهنگی بر گردشگری و توسعه پایدار مناطق روستایی. *پنجمین کنفرانس بین‌المللی گردشگری، فرهنگ و هنر*. <https://civilica.com/doc/1143129>
- عظیمی، شراره، و پرتوی، پروین. (۱۴۰۰). تدوین چارچوب مفهومی پایداری اجتماعی ساکنان جامعه میزبان گردشگری. *معماری و شهرسازی آرمان شهر*، ۱۴(۳۴)، ۲۰۷-۲۲۰. <https://doi.org/10.22034/aaud.2019.203488.2005>
- علیزاده، محمد، اروچی، حسن، و کشاورز، محمد. (۱۴۰۳). شناسایی و تبیین الگوهای ذهنی مؤثر در توسعه گردشگری فیلم در مناطق روستایی (مورد مطالعه: روستای کرج، شهرستان خلخال). *گردشگری و توسعه*، ۱۳(۱)، ۲۱۹-۲۳۹. <https://doi.org/10.22034/jtd.2023.409707.2805>
- فراهانی، حسین، اصدقی سراسکانرود، زهرا، محمدی یگانه، بهروز، و چراغی، مهدی. (۱۴۰۳). تحلیل عوامل مؤثر بر احیا و توانمندسازی اجتماعات محلی از طریق گردشگری پایدار با استفاده از نظریه بنیانی (مطالعه موردی: نواحی روستایی شهرستان طارم). *پژوهش‌های جغرافیای اقتصادی*. (در حال انتشار). <https://doi.org/10.30470/jegr.2024.2043915.1231>
- کلایی، امیرمحمد. (۱۴۰۱). ارائه مدل اکوسیستم گردشگری پایدار با رویکرد فراترکیب. *مطالعات مدیریت گردشگری*، ۱۷(۵۷)، ۱۷۹-۲۰۶. <https://doi.org/10.22054/tms.2021.63700.2618>
- کیانی سلمی، صدیقه، صادقین، نجمه، و نوروزی آورگانی، اصغر. (۱۳۹۹). شناسایی اثرات و تحلیل نقش گردشگری در رضایتمندی و حمایت ساکنان مقاصد گردشگری (مطالعه موردی: گردشگاه سیاسرد بروجن). *مطالعات ساختار و کارکرد شهری*، ۷(۲۴)، ۲۰۵-۲۲۹. <https://doi.org/10.22080/usfs.2020.17189.1863>
- محمدپور، نسیم، رجب‌زاده، علی، آذر، عادل، و زرغام بروجنی، حمید. (۱۳۹۷). تدوین مدل رضایتمندی جامعه میزبان از توسعه گردشگری (مورد مطالعه: ساکنان شهر لاهیجان). *گردشگری شهری*، ۵(۱)، ۱۲۷-۱۴۱. <https://doi.org/10.22059/jut.2018.209574.227>
- مرادی، صدرا، فرجی، فرناز، و فدایی‌نژاد بهرام‌جردی، سمیه. (۱۴۰۲). توسعه چارچوب برنامه‌ریزی حفاظت از محوطه‌ی میراث جهانی منظر فرهنگی میمند. *فرهنگ معماری و شهرسازی اسلامی*، ۸(۲)، ۷۹-۹۷. <https://doi.org/10.61186/ciauj.8.2.197>
- منگلی، محمد، ابوئی، رضا، و مهدی زاده سراج، فاطمه. (۱۳۹۶). بازشناسی ویژگی‌های منحصر به فرد ساخت سکونتگاه‌های روستایی دستکند ایران (نمونه موردی: مجموعه میراث جهانی روستای میمند، شهربابک، استان کرمان). *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۲(۴)، ۷۸۵-۸۰۲. <https://sanad.iau.ir/Journal/jshsp/Article/1030767>
- میرتقیان رودسری، سید محمد، فرخیان، فیروزه، و نقوی، مریم. (۱۳۹۹). بررسی رفتار جامعه میزبان نسبت به گردشگران در دوران شیوع کووید-۱۹. *مطالعات مدیریت گردشگری*، ۱۵(ویژه‌نامه کووید ۱۹)، ۱۱۵-۱۴۳. <https://doi.org/10.22054/tms.2020.52929.2332>

- ناد علی پور، زهرا، و روزرخ، وحیده. (۱۳۹۶). بررسی نگرش جامعه محلی نسبت به اثرات اجتماعی فرهنگی گردشگری، مطالعه موردی شهرستان تویسرکان. *گردشگری و اوقات فراغت*، ۴(۸)، ۶۸-۸۷. https://tlj.usc.ac.ir/article_129831.html
- نصیری هنده خاله، اسماعیل. (۱۳۹۹). تأثیر کیفیت رفتار جامعه میزبان بر رضایت و وفاداری گردشگران مطالعه موردی: مجتمع تفریحی بام سبز شهر لاهیجان. *گردشگری شهری*، ۷(۲)، ۱۱۳-۱۲۶. <https://doi.org/10.22059/jut.2019.264715.526>
- نیک‌بین، مهنا. (۱۴۰۳). شناسایی موانع تحقق سیاست‌های توسعه پایدار گردشگری در ایران. *گردشگری و اوقات فراغت*، ۹(۱۷)، ۱-۱۹. <https://doi.org/10.22133/tlj.2024.427422.1132>

References

- Abbasi, H., & Seyedinejad, F. (2023). Community-based tourism based on social exchange theory. *Contemporary Research in Science and Research Monthly*, 5(46). <https://civilica.com/doc/1712129/>. [In Persian]
- Abdollahi, H. (2020). The impact of cultural intelligence on tourism and sustainable development of rural areas. In Proceedings of the 5th International Conference on Tourism, Culture, and Art. <https://civilica.com/doc/1143129/>. [In Persian]
- Abdollahzadeh, G., Salehi, K. and Gharaghani, T. (2016). Analyzing Environmental impacts of tourism development in rural areas and its determinants case of Aqso area in Golestan province). *Geography and Environmental Planning*, 27(2), 147-170. doi: 10.22108/gep.2016.21821. [In Persian]
- Adeli, S. (2012). Residents' Attitude Toward Tourism and its Impacts Case study: Fahadan district. *Journal of Fine Arts: Architecture & Urban Planning*, 17(4), 1-15. doi: 10.22059/jfaup.2012.36368. [In Persian]
- Aghandeh, M. A., & Farmani Ardahaei, R. (2017). Examining the role of local community participation in sustainable rural tourism development. The First National Conference on the Role of Accounting, Economics, and Management, Tabriz. <https://civilica.com/doc/694590>. [In Persian]
- Alizadeh, M., Oroji, H. and Keshavarz, M. (2024). Identifying And Explaining Effective Mental Patterns in The Development of Film Tourism in Rural Areas (Case Study: Kazaj Village, Khalkhal County). *Journal of Tourism and Development*, 13(1), 219-239. doi: 10.22034/jtd.2023.409707.2805. [In Persian]
- Ameni, A., bakhti, S. and babajamali, F. (2015). Evaluating the host community's attitude towards tourism development in rural areas, *Tourism Management Studies*, 10(30), -. https://tms.atu.ac.ir/article_3586.html?lang=fa. [In Persian]
- Amini A, Zeidi Z. (2015). Residents Attitude towards the Cultural Impacts of Tourism Development in Rural Areas (Case study: Abyaneh Village). *GeoRes*, 30 (2):13-32 URL: <http://georesearch.ir/article-1-168-fa.html>. [In Persian]
- Amiri, S., Garakani, S. A. H., Zinati Fakhrabad, H. and Ghorbani, M. (2024). Assessment and explanation of the influential dimensions of social capital in the process of rural areas development (Case study: Dasht-e Arzaneh District, Bakharz County). *Village and Space Sustainable Development*, 5(1), 98-112. doi: 10.22077/vssd.2023.6035.1165 [In Persian]
- Andereck, K. L., & Vogt, C. A. (2000). The relationship between residents' attitudes toward tourism and tourism development options. *Journal of Travel Research*, 39(1), 27-36. <https://doi.org/10.1177/004728750003900104>
- Andereck, K. L., Valentine, K. M., Knopf, R. C., & Vogt, C. A. (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. *Annals of Tourism Research*, 32(4), 1056-1076.
- Ap, J. (1992). Residents' perceptions on tourism impacts. *Annals of Tourism Research*, 19(4), 665-690.
- Ashrafi, M. (2022). Architectural Sustainability in the Cultural Landscape of Maymand. *Journal of Iranian Architecture Studies*, 9(17), 97-122. doi: 10.22052/9.17.97. [In Persian]

- Azimi, S. and Partovi, P. (2021). Developing Social Sustainability Conceptual Framework of the Tourism Host Community Residents. *Armanshahr Architecture & Urban Development*, 14(34), 207-220. doi: 10.22034/aaud.2019.203488.2005. [In Persian]
- Bakhshi, H., & Hashemian, M. (2022). Examining the impact of tourists' interactive experience on their attitude toward the host community (Case study: Mashhad). *Tourism Social Studies*, 14(7), 0-0. <https://civilica.com/doc/1882924/>. [In Persian]
- Barzegar, Zahra, Nemati, Mohammad Ali, Bazregar, Mohammad Reza. (2015) Investigating the Quality of Earth Utilization in Vernacular Buildings with an Approach to Climatic Parameters (Case studies: Kandowan, Dastkandmeymand and Biahpish Villages). *Hoviatshahr*, (20),89-100. [In Persian]
- Behboudi Eaisalou, S. (2017). Examining the role of local community participation in sustainable tourism development. The First International Conference on Tourism, Geography, and Clean Environment, Hamedan. Retrieved from <https://civilica.com/doc/691517>. [In Persian]
- Buckley, R. (2012). Sustainable Tourism: Research and Reality. *Annals of Tourism Research*, 39(2), 548-556.
- Byrd, E. T. (2007). Stakeholders in sustainable tourism development and their roles: Applying stakeholder theory to sustainable tourism development. *Tourism Review*, 62(2), 6–13.
- Chi, C. G. qing, Cai, R., & Li, Y. (2017). Factors influencing residents' subjective well- being at World Heritage Sites. *Tourism Management*, 63, 209–222. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.06.019>.
- Cohen, E., & Cohen, S. A. (2012). Current sociological theories and issues in tourism. *Annals of Tourism Research*, 39(4), 2177–2202. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2012.07.009>.
- Colabi, A. M. (2022). Presenting a Model of Sustainable Tourism Ecosystem: A Meta-Synthesis Approach. *Tourism Management Studies*, 17(57), 179-206. doi: 10.22054/tms.2021.63700.2618. [In Persian]
- Cronin, J.J. Jr and Taylor, S.A. (1992), Measuring service quality: a reexamination and extension, *The Journal of Marketing*, 56(3), 55-68.
- Dehghani, F, Jafariniya G, Shamsoddini A. (2023) An analysis on the impact of community-oriented tourism in the development of the coastal villages of Tangestan city from the perspective of the local community. *International journal of urban and rural management*; 21 (68):57-78 URL: <http://ijurm.imo.org.ir/article-1-3251-fa.html> [In Persian]
- Dehghani, N., Ahmadi, M., & Farahani, H. (2024) Investigating the effects of tourism on rural areas; The case study of the central part of Baft County. *Village and Space Sustainable Development*, 5(3), 104-130. [10.22077/vssd.2024.7042.1218](https://doi.org/10.22077/vssd.2024.7042.1218). [In Persian]
- Dodds, R., & Butler, R. (2019). Overtourism: Issues, realities and solutions. De Gruyter Oldenbourg.
- Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.
- Erul, E., & Woosnam, K. M. (2021). Explaining residents' behavioral support for tourism through two theoretical frameworks. *Journal of Travel Research*. <https://doi.org/10.1177/0047287520987619>.
- Farahani, H., Asdaghi Sareskanrood, Z., Mohammadi Yegane, B. and Cheraghi, M. (2024). Analysis of factors affecting the revitalization and empowerment of local communities through sustainable tourism using Grounded Theory, a case study of Tarom County. *Economic Geography Research*, (Articles in Press.), -. [10.30470/jegr.2024.2043915.1231](https://doi.org/10.30470/jegr.2024.2043915.1231). [In Persian]
- Gabriel Brida, J., Osti, L., & Faccioli, M. (2011). Residents' perception and attitudes towards tourism impacts: A case study of the small rural community of Folgaria (Trentino – Italy). *Benchmarking: An International Journal*, 18(3), 359–385. <https://doi.org/10.1108/14635771111137769>.

- Giampiccoli, A. & Saymaan, M. (2017). Community-based tourism, responsible tourism, and infrastructure development and poverty. *Afr J Hosp Tour Leisure*
- González, M. A., et al. (2020). Perceptions of Tourism Development and Its Impact on Local Communities: A Case Study of Coastal Destinations in Spain. *Journal of Destination Marketing & Management*, 15, 100-110.
- Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2020). Pandemics, tourism and global change: a rapid assessment of COVID-19. *Journal of Sustainable Tourism*, 1-20. <https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1758708>.
- Greenwood, D. J. (1989). Culture by the pound: An anthropological perspective on tourism as cultural commoditization. In V. L. Smith (Ed.), *Hosts and guests: The anthropology of tourism*, 171-186. University of Pennsylvania Press.
- Gursoy, D., Jurowski, C., & Uysal, M. (2002). Resident attitudes: A structural modeling approach. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 79-105.
- Gyunghoon Kim, Lauren N. Duffy, DeWayne Moore, Importance of residents' perception of tourists in establishing a reciprocal resident-tourist relationship: An application of tourist attractiveness, *Tourism Management*, 94. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2022.104632>.
- He, X., Su, L., & Swanson, S. R. (2020). The service quality to subjective well-being of Chinese tourists' connection: A model with replications. *Current Issues in Tourism*, 23 (16), 2076-2092. <https://doi.org/10.1080/13683500.2020.1755240>.
- Henseler, J., Ringle, C. M., & Sinkovics, R. R. (2009). The use of partial least squares path modeling in international marketing. *Advances in International Marketing*, 20, 277-320.
- Jamshidi Moghadam, Y., & Rezaei, M. R. (2024). The effect of noise pollution on the environment. <https://civilica.com/doc/2000790> [In Persian]
- Khazaei, F., Moshki, A., & Najjarzade, M. (2023). The role of local management in the economic development through ecotourism (A case study of Savojbolagh city). *Village and Space Sustainable Development*, 4(3), 137-158. [10.22077/vssd.2023.5990.1163](https://doi.org/10.22077/vssd.2023.5990.1163) [In Persian]
- Kiani salmi, S., sadeghiyan, N., & Norouzi, A. (2020). Identifying the function and mechanism of the effect of tourism on supporting destination society with variable of consent mediator. *Urban Structure and Function Studies*, 7(24), 205-229. [doi: 10.22080/usfs.2020.17189.1863](https://doi.org/10.22080/usfs.2020.17189.1863). [In Persian]
- Kim, G., Duffy, L. N., & Moore, D. (2020). Tourist attractiveness: Measuring residents' perception of tourists. *Journal of Sustainable Tourism*, 28(6), 898-916. <https://doi.org/10.1080/09669582.2019.1708919>
- Lehto, X., Davari, D., & Park, S. (2020). *Transforming the guest-host relationship: A convivial tourism approach. International Journal of Tourism Cities*, 6(4), 1069-1088. <https://doi.org/10.1108/IJTC-06-2020-0121>.
- Long, P. H. (2011). Perceptions of tourism impact and tourism development among residents of Cuc Phuong National Park, Ninh Binh, Vietnam. *Journal of Ritsumeikan Social Sciences and Humanities*, 3, 75-92.
- Luo, X., Brown, G., Huang, S., & Sam. (2015). Host perceptions of backpackers: Examining the influence of intergroup contact. *Tourism Management*, 50, 292-305. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.03.009>.
- Mangeli, Mohammad, Abouei, Reza, & Mehdizadeh Saradj, Fatemeh. (2018). New Look at Unique Characteristics of Iran's Rock-cut Architecture Settlements With (Case Study: The Worlds Heritage Site of Meymand village, Shahr Babak). *Journal Of the Studies of Human Settlements Planning (Journal of Geographical Landscape)*, 12(4 (41)) , 785-802. SID. <https://sid.ir/paper/176014/en>. [In Persian]

- McCool, S. F., & Martin, S. R. (1994). Community attachment and attitudes toward tourism development. *Journal of Travel Research*, 32(3), 29–34.
- Mirtaghian Rudsari, S. M., Farokhian, F. and Naghavi, M. (2020). Investigation of Residents' Behavior towards Tourists during COVID-19 Outbreak. *Tourism Management Studies*, 15(0), 115-143. doi: 10.22054/tms.2020.52929.2332. [In Persian]
- Mohammadpour, N., Rajabzadeh, A., Azar, A. and Zargham Boroujeni, H. (2018). Developing the Host Society's Satisfaction Model of Tourism Development (Case Study: Residents of Lahijan Town). *urban tourism*, 5(1), 127-141. doi: 10.22059/jut.2018.209574.227. [In Persian]
- Monterrubio, C. (2019). *Hosts and guests' social representations of nudism: A mutual gaze approach*. *Annals of Tourism Research*, 75, 18–28. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.12.011>.
- Moradi S, Faraji F, Fadaei Nezhad Bahramjerdi S. a Competent Management Framework for WHS of Maymand Cultural Landscape. *CIAUJ* 2023; 8 (2):197-222 URL: <http://ciauj-tabriziau.ir/article-1-501-fa.html>. [In Persian]
- Mowforth, M., & Munt, I. (2016). *Tourism and Sustainability: Development, Globalisation and New Tourism in the Third World*. Routledge.
- Nadali Pour, Z., & Rouzrokh, V. (2017). Examining local community attitudes towards the socio-cultural impacts of tourism: A case study of Tuyserkan County. *Tourism and Leisure*, 4(8), 68-87. https://tlj.usc.ac.ir/article_129831.html [In Persian]
- Nasiri hendehkaleh, E. (2020). The Effect of the Quality of Host Community Behavior on the Satisfaction and Loyalty of Urban Tourists Case Study: Baam Sabz Recreation Complex of Lahijan City. *urban tourism*, 7(2), 113-126. doi: 10.22059/jut.2019.264715.526. [In Persian]
- Nikbin, M. (2024). Identifying the Implementation Barriers of Sustainable Tourism Development Policies in Iran. *Tourism and Leisure Time*, 9(17), 1-19. doi: 10.22133/tlj.2024.427422.1132 [In Persian]
- Ramkissoon, H., Smith, L. D. G., & Weiler, B. (2013). Relationships between place attachment, place satisfaction and pro-environmental behaviour in an Australian national park. *Journal of Sustainable Tourism*, 21(3), 434–457. <https://doi.org/10.1080/09669582.2012.708042>
- Rasoolimanesh, S. M., & Jaafar, M. (2016). Residents' perception toward tourism development: A pre-development perspective. *Journal of Place Management and Development*, 9(1), 91–104. <https://doi.org/10.1108/JPMD-10-2015-0045>
- Ribeiro, M. A., Pinto, P., Silva, J. A., & Woosnam, K. M. (2017). Residents' attitudes and the adoption of pro-tourism behaviours: The case of developing island countries. *Tourism Management*, 61, 523–537. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.03.004>.
- Roumiani, A., Monazzam Ismailpour, A., Abbas Rashid, K. and amraie, M. (2025). Analysis of the Impact of Local Community Support on the Development of Tourism-Targeted Villages in Zanjan Province. *Village and Space Sustainable Development*, 6(1), 117-140. doi: 10.22077/vssd.2024.7753.1257. [In Persian]
- Sadeghi, H., & Ghanbari, Y. (2024). The Impact of Travel Characteristics and Environmental Features on the Duration of Tourist Stays in the Sheyvand Village of Dezpart County. *Village and Space Sustainable Development*, 5(2), 74-95. [10.22077/VSSD.2024.6908.1213](https://doi.org/10.22077/VSSD.2024.6908.1213) [In Persian]
- Sadeghi, M. and Ghaedamini Harouni, A. (2020). Identifying the negative cultural effects of tourism on the host community (Case study: Deh Cheshmeh village). *Tourism Management Studies*, 15(52), 263-308. [10.22054/tms.2021.50908.2291](https://doi.org/10.22054/tms.2021.50908.2291) [In Persian]
- Sarah Habibtabar Bisheh, Mehdi Ramezanzadeh Lasboyee, (2024). Place Attachment and Attitude Towards Tourism Development and Promotion of Environmental Responsible Behavior, Case Study: Babolsar city, *journal of Urban environment planning and development*, 3(12), 53-72. magiran.com/p2719246 [In Persian]

- Shamsoddini, A. and Dehghani, F. (2024). Assessment of the Impact of Community-Based Tourism on the Economic, Social, and Cultural Empowerment of Women (Case Study: Coastal Villages of Bushehr Province). *Spatial Planning*, 14(2), 125-162. [10.22108/sppl.2024.138517.1738](https://doi.org/10.22108/sppl.2024.138517.1738). [In Persian]
- Sharpley, R. (2014). Host perceptions of tourism: A review of the research. *Tourism Management*, 42, 37-49. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2013.10.007>.
- Simoni, V. (2013). Revisiting hosts and guests: Ethnographic insights on touristic encounters from Cuba. *Journal of Tourism Challenges and Trends*, 6(2), 39-62.
- Sparks, B. (2007). Planning a wine tourism vacation? Factors that help to predict tourist behavioural intentions, *Tourism Management*, 28(5), 1180-1192.
- Stylidis, D., Biran, A., Sit, J., & Szivas, E. M. (2014). Residents' support for tourism development: The role of residents' place image and perceived tourism impacts. *Tourism Management*, 45, 260-274. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2014.05.006>.
- Taghdisi, A., Taghvaei, M. and Piri, S. (2012). Analytic attitude Host Community Social effects - cultural tourism Dalahoo Township. *Spatial Planning*, 2(1), 121-140. https://sppl.ui.ac.ir/article_15916.html?lang=fa. [In Persian]
- Tavalaee, S., Soleimany, M., Jahani Dowlatabad, R. and Jahani Dowlatabad, E. (2017). The role of participation in sustainable tourism industry (Case study: Sarein). *Human Geography Research*, 49(1), 95-113. [10.22059/jhgr.2017.53814](https://doi.org/10.22059/jhgr.2017.53814) [In Persian]
- Tosun, C. (2002). Host perceptions of impacts: A comparative tourism study. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 231-253.
- Vargas-Sánchez, A., Porras-Bueno, N., & Plaza-Mejía, M. D. L. 'A. (2011). Explaining residents' attitudes to tourism: Is a universal model possible? *Annals of Tourism Research*, 38(2), 460-480. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2010.10.004>.
- Williams, D. R., & Vaske, J. J. (2003). The measurement of place attachment: Validity and generalizability of a psychometric approach. *Forest Science*, 49(6), 830-840.
- Woosnam, K. M. (2012). Using emotional solidarity to explain residents' attitudes about tourism and tourism development. *Journal of Travel Research*, 51(3), 315-327. <https://doi.org/10.1177/0047287511410351>.
- WTTC (2023). Economic impact of travel and tourism. World Travel and Tourism Council.
- Zahra Raisi dehkordi, Sayed Naser Hejazi, Mohammadali Chitsaz, (2021). An Analysis on the Relationship between Sustainable Tourism Development and Improvement of Social Welfare Indicators (Case Study: Koohrang City Villages), *Journal of Socio -Cultural Development Studies*, 8(4), 151-179. magiran.com/p2288364
- Zaman, U., & Aktan, M. (2021). Examining residents' cultural intelligence, place image and foreign tourist attractiveness: A mediated-moderation model of support for tourism development in cappadocia (Turkey). *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 46, 393-404. <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2021.01.017>.
- Zare, R. (2024). Attitude of local residents towards the sustainable development of rural tourism: Identification of opportunities and challenges (Case study: Villages of Alborz Province). *Rural Research*, 15(2), 398-415. <https://doi.org/10.22059/jrur.2024.368935.1891> [In Persian]